

DOMOLJUB

Tehaja vsak četrtek. Cena mu je
3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za
Ameriko in druge tuje države 6 K).
— Posamezne številke se prodajajo
po 10 vinarjev.

S prilogo: —
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu
„Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Narodna, reklamacije in in-
verzije pa: Upravištvu „Domoljuba“,
— Ljubljana, Kopitarjeva ulica. —

Štev. 49.

V Ljubljani, dne 5. decembra 1912.

Leto XXV.

Dva klerikalca.

Casopisi so prinesli te dni novice, da je na enem havajskem otoku umrl frater Jožef Dutton na gobah. Vsi, tudi najbolj krščansko nasprotni listi so v najživejših bojah opisovali požrtvovalnost tega ubogega fratra. Kaj je na tem, da se ob času, ko se ves svet kosa v tem, kako bi mogel z lažmi in sumničenji ponižati katoliško Cerkev in njene duhovnike in redovnike, kot svetovno pomenljiv dogodek omenja smrt ubogega fratra? Odgovor je lahek. Ta frater je svojevoljno šel v krepki moški dobi na otok Molokai in je tam služil ubogim gobovim, katere iz vseh otokov, ki spadajo k Havajsko-Sendviškim otokom, najj vodijo, da tam ločeni od vsega drugega sveta čakajo strašne smrti. Šel je na Molokai za jasno zavestjo, da se prej ali slej grozna bolezen loti tudi njega. Mirno je gledal temu trenutku v obraz in mirno ga je tudi pričakal. V službi najrevnejših bolnikov je vztrajal do zadnjega, in te dni je dolga vrsta ubogih gobavcev z glasnim vekom spremila svojega največjega dobrotnika, svojega brata, svojega očeta do groba. Ko je padala prst na njegovo rakev, je zavekalo nad tisoč gobavih bolnikov in ta vek je bil tako silen, da so tudi najhujši nasprotniki katoličanstva vsaj za trenutje uklonili svoje glave pred občudovanja vredno močjo te vere, ki rodi in vzgaja take junake.

Havajsko-Sendviški otoki spadajo v takozvano Polinezijo, ki je del Oceanije ali otok Tihega oceana, med katere se štejejo vsi otoki od Azije in Indijskega oceana do ameriške obale. Havajsko-Sendviški otoki se razprostirajo na severovzhodu od Avstralije. Glavni so ti-le: Havaji, Mavi, Oahu, Niuhav in Molokai. Ljudstvo je mahlajskega plemena, splošno še zelo neizobraženo, deloma divje. V teh krajih divja še vedno strašna nalezljiva in neozdravljiva

gobova bolezen. Bolniki, ki jo dobe, začno gniti pri živem telesu. Posamezni udje jim začno gniti, odgnijejo in odpadejo. Tako odpadejo prsti na rokah in nogah, stopali, dlani, nosovi, ustnice, ušesa itd. Ta bolezen je silno neznana, obenem pa združena s hudim smradom. Kmalu bo 25 let, kar je umrl prvi misijonar teh ubogih bolnikov, pater Damjan. Temu so se namreč zapuščeni ljudje takó smilili, da je šel med nje, jih učil, tolažil, skrbel zanje v verskem oziru, v katerem so bili na vse strani zapuščeni, jih spreobračal h krščanstvu, obenem jim pa v njihovi bolezni stregel kot pravi samarijan. Tudi on je zbolel in umrl na gobah. Njegovo ime pa ni umrlo. Angleži in Američani — nekatoličani — mu postavljajo spomenike in ga slave kot čudež krščanske ljubezni. Še za časa njegovega življenja je prišel k njemu umrl frater Jožef Dutton. Rojen iz bogate protestantske družine Zedinjenih držav je kot mladenič šel v ameriško armado bojevati se proti državam, ki so imele še suženstvo vpeljano. Junak je bil v vojski, iz katere se je ločil ovenčan s slavo in povišan v stotnika. Potem je stopil v službo Luisvillske železniške družbe, kjer je imel veliko veljavo in ogromne dohodke. Krog leta 1886. se je pa seznanil s katoliško vero in je kmalu potem postal katoličan. Šel je v samostan in je kot navaden frater živel v svojem redovniškem poklicu. Tu mu je prišla v roke knjiga o življenju patra Damjana. Po nji vzbujen se je lotil študij medicine in ko je dovršil svoje študije, se je podal na samotni otok revščine na Molokai, kjer je pater Damjan že bolan čakal resilne smrti. Skoraj 25 let je ostal na otoku. Z brati tamošnje zveze in s sestrami frančiškankami je ta bivši stotnik s čudovito potrpežljivostjo stregel ubogim bolnikom. Vsako jutro je v posebni leseni stavbi umival uboge bolnike in jih preobezoval. Za vsakega je imel prijazno besedo in kak dar. Temu je daroval kako cvetko, dru-

gemu kak priboljšek. S posebno vneto je skrbel za uboge otroke, kateri so dvakrat nesrečni radi boleznin in zavoljo tega, ker jih je bolezen odtrgala od njihovih staršev. Frater Dutton, ki je bil bolnikom zdravnik, postrežnik, prijatelj, tovariš, je bil med otroci otrok. Vedno je izumljal nove igre in se je z nesrečnimi otroci tako ljubeznivo igral, da bi tudi lastne njihove matere ne mogle boljše. Ta junak krščanskega usmiljenja je zdaj mrtev. Morda vendarle tak dogodek sempatja komu pretrese srce, da se zave čudovitih moči, ki jih ima v sebi katoliška vera.

*** Dne 25. novembra je minulo 200 let, odkar se je rodil v Versaillesu tisti mož, kateri je za gluhoneme prinesel rešitev. Kot štiridesetletni duhovnik je našel priložnost, lotiti se vzgoje dveh gluhonemih deklec. Prej jih je bil učil pater Vanin. Ta je pa umrl in nato se je del Epée lotel tega dela. Splošno se je sodilo takrat, da se gluhonemi sploh ne morejo izobraziti. Strašno je bilo vsled tega življenje teh revežev. Bili so kakor izvzrček človeštva. Del Epée se je z vsemi silami svojega bogatega duha začel boriti zoper te predsodke, obenem je pa tudi pokazal pot, kako je mogoče te reveže pripeljati do omike in izobrazbe. Od vseh strani so mu jeli pošiljati gluhoneme in leta 1765. je na svoje stroške ustanovil zanje zavod, ki ga je dolgo let s svojim denarjem vzdrževal. Celi svet je postal pozoren vsled tega dela. Pohvalil in počastil ga je n. pr. cesar Jožef II, ki si je leta 1777. v Parizu ogledal njegov zavod in poskrbel, da se je šel duhovnik Friderik Stork v Parizu k Del Epéeju učiti. Slavila ga je Katarina, ruska carica in drugi. Po njegovem zgledu so začeli učiti gluhoneme in s tem se je tem revežem po vsem omikanem svetu odprla nova doba. Del Epée je umrl 23. decembra 1789. Vsi omikani narodi slave njegov spomin. Slave pa tudi v njem čudodelno moč katoliške Cerkve.
Dr. J. Ev. Krek.

Vojna na Balkanu.

Na bojnih poljanah.

BULGARI POGAJANJA ZA MIR.

Zakaj se Bulgari pogajajo za mir? Velevlasti.

Marsikomu, ki je pričakoval, da Bulgari brž udarijo na Carigrad, se zdi malo čudno, da so se začeli resno pogajati za mir. Toda, če pogledamo, kako premišljeno so začeli in vodili vojno, smemo upati, da so jih tudi pri pogajanjih vodili temeljiti razlogi. Kolikor se da iz sedanjega položaja razvideti, ni strah pred Turkom, ki je ustavil zmagovalce, ampak dejstvo, da ni upati na nove pridobitve. Če bi Bulgari hoteli, mogli bi prodreti prav v Carigrad, a to prelivanje krvi ne bi imelo vspeha, ker bi velevlasti ne pustile Bulgarom turškega glavnega mesta. Bulgari so delali, kakor je videti, v sporazumu z Rusijo, pa tudi z Anglijo in Francijo, te pa nikakor nočejo, da bi Bulgari Turke čisto vrgli iz Evrope. In ker bi Bulgari prišli v spor s temi državami, če bi osvojili Carigrad, zato se raje pogajajo.

Pogajanja in mirovni pogoji.

Na turški strani se pogajajo poleg Nazim-paše, ki je generalissimus, vrhovni poveljnik, tudi trgovski minister Rešid-paša, poslanik v Berlinu Osman Nizam-paša in načelnik generalnega štaba Hadi-paša. Zastopniki obeh strank se shajajo v nekem zato prirejenem železniškem vozu pred Čataldžo. Pogajanja sicer počasi napredujejo, a se po raznih poročilih vendar dosti ugodno razvijajo, zlasti, ker Bulgari mnogo odnehajo od svojih zahtev. Dasi tu in tam pride do nesporazumljenj, ker Turku ne gre v glavo, da bi Bulgar njemu mir narekoval, vendar je upati, da se sklene prav kmalu mir.

O mirovnih pogojih se ne da reči veliko gotovega, dokler se ne sklene premirje. Po nekkih poročilih iz Carigrada so pogoji ti: Turki obdrže Odrin z vilajetom, pokrajino Albanija do samostojnosti, nemisljani v zavzetih krajih dobe posebne pravice in Turčija stopi z Balkansko zvezo v carinsko zvezo.

Grki soglašajo z Bulgari.

Grki in Bulgari so si bili do sedanje vojne najhujši sovražniki. Grki so storili Bulgarom toliko hudega, da so imeli ti dosti vzroka za sovraštvo. Na podlagi tega sovraštva poizkusili so Turki Grke odtrgati od Bulgarov pri sedanjih pogajanjih. Obljubili so jim Solun in več otokov, toda Grki se niso dali pregovoriti in so izjavili, da soglašajo v vsem z Bulgari.

Bulgari so na vse pripravljeni. Nove čete.

Kljub temu, da pogajanja napredujejo, so vendar Bulgari na vse pripravljeni. Če ne bi Turki odnehali, udarijo na nje z vso silo in prodro brez pomislekov, kljub največjim izgubam v Carigrad. Čas, ko se vrše pogajanja, so porabili v to, da so dobili novih moči. Pripeljali so na 17 grških ladjah pred Čataldžo tisto divizijo, ki je prodrla skozi Makedonijo v Solun. Dalje so

dobili od doma svežih moči. V Bulgariji se namreč vrše že nabori tistega letnika, ki bi prišel 1914 na vrsto. Oni iz letnika 1913 so že kolikortoliko izvežbani in so odšli na bojišče.

Tudi Srbi pred Čataldžo. 60.000 Srbov na pomoč Bulgarom.

V veliko pomoč bodo Bulgarom posebno srbske čete, ki so po bitki pri Bitolju postale proste. Srbi so brž sklenili, da se odpošlje pred Čataldžo in Odrin 60.000 mož. Te čete so večinoma že odšle na novo bojišče. — Tudi o Grkih trdijo, da so izkrcali pri Kserosu svoje čete, ki deloma hite pred Čataldžo, deloma pa na polotok Galipoli, kjer Turkom iztrgajo dardanelske utrdbe.

Dve turški diviziji vjeti.

Dve diviziji turških redifov, vojakov brambovcev, sta se udali Bulgarom pri Mahonliju, ki leži med Dedeagačem in Dimotiko. Poveljeval jima je Vaver paša. Vjeli so Bulgari dva paša, 252 častnikov, 8879

— dolgo držati. Ako bi ne bile velike povodni okrog mesta, bila bi trdnjava že vzeta. — Če bi se bila razbila pogajanja za mir, napadejo Bulgari najbrž z vso silo mesto.

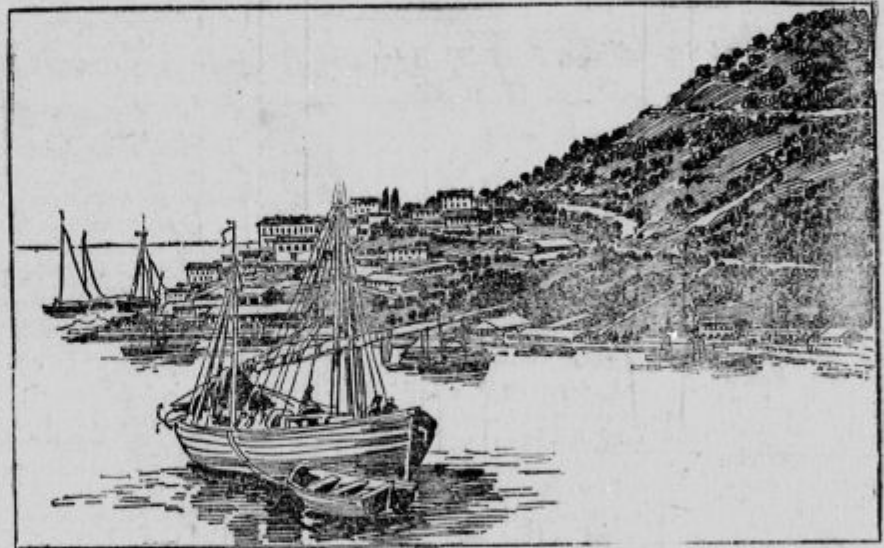
Srbi pri Odrinu. številne izgube.

Dne 22. novembra so imeli Srbi, ki v velikem številu pomagajo Bulgarom pri obleganju Odrina, velike izgube. Turki so napadli bulgarsko tundžko divizijo, nakar se je začel splošen boj. Dokler so se borili za okopi, je bilo malo izgub. Tu napade en bataljon 4. srbskega polka Turke z bajonetami. Imel pa je pri tem strašne izgube. Padlo je mrtvih in ranjenih 350 mož.

GIBANJE SRBSKIH ČET.

Srbi prodirajo dalje. — Drač.

Ko so Srbi po silnih naporih prišli skozi Malisijo do Leša, so se obrnili dalje proti jugu. Na svojih hitrih pohodih so zadeli le na majhen odpor. Enkrat so se postavili Turki po robu, pa so se morali urno umakniti. Pred Drač so došli 28. novembra in

Albansko pristanišče Sv. Ivan Medua.

mož in zaplenili dve strojni puški, nad 1000 konj in mnogo vojnega materiala. Turki so se udali po hudem boju.

Položaj pred Odrinom. Lakota v mestu.

Turki so bili na vojno precej slabo pripravljeni, ker niso mislili, da bi jo ti tlačeni narodi tako prijeli. Zato tudi niso Odrina z živili zadosti preskrbeli. Ko so sedaj Bulgari mesto od vseh strani obkolili, začelo se je pomanjkanje. Nekí zdravnik, Armenec, se je pustil od Bulgarov vjeti in je pripovedoval strašne reči: Hrane silno primanjkuje. Ljudje prosijo po ulicah za kruh. Med berači se nahajajo tudi premožni ljudje, ki bi drage volje steli velike vsote za košček kruha. Častniki so že pritiskali na poveljnika šakri paša, da naj se uda ali izvrši odločilen izpad, kajti vojaki ginejo od gladu in se bodo uprli.

Pred padcem mesta?

Bulgarska armada mesto vedno bolj obkoljuje. Vsak dan se bolj približa mestu v vednih malih bojih. Zavzeli so Bulgari že silno važne utrdbe, tako da se mesto po sodbi mnogih merodajnih mož ne more več

začeli obstreljevanje. Ko so prebivalci obesili belo zastavo, so Srbi ustavili ogenj in poslali v mesto konjenico s poslancem. Mesto se je udalo. — Ker so srbske čete hitro prodirale in ni bilo mogoče voziti provijanta, oskrbuje srbske čete ob Jadranskem morju grško brodovje z živili in strelivom.

Boji okrog Debra. — Ostanke turške vojske razbiti.

Poročali smo že, da je srbska vojska zavzela Debar, eden najvažnejših albanskih krajev. Sedaj se poročajo podrobnosti o zavzetju. Krog Debra so se zbrali ostanke turške vojske, ki so v večjem številu bežali iz Bitolja proti severovzhodu. Pridružili so se jim tudi mnogi Albanci iz debarske okolice in Malisije. Prišlo je do boja, v katerem so Srbi razpodili turške oddelke in Arnavte. Mesto samo je z veseljem sprejelo srbsko armado.

Turški vjetniki. — Srbski plen pri Bitolju. Turški topovi.

Po bitki pri Bitolju so se mnogi oddelki turške vojske z begom rešili. Sedaj pa

se drug za drugim podaja, ko vidijo, da se ni mogoče nikamor več umakniti pred zmagovito srbsko vojsko. Doslej so od bitke pri Bitolju Srbi zajeli že do 20.000 turških vojakov.

Bogat je bil tudi drugi plen pred Bitoljem. Srbi so zaplenili 66 turških topov, veliko število pušk, municije in drugega vojnega materiala, dalje mnogo skladišč z velikimi zalogami živil.

Srbi so turške topove iz prejšnjih zmag in izpred Bitolja speljali v Kragujevac, kjer jih popravljajo in prireajo za srbsko vojsko. Srbska artiljerija bo s temi topovi v kratkem podvojena. Vsega skupaj so Srbi zaplenili do 250 novih topov.

USPEHI NA DRUGIH BOJIŠČIH. — PREGLED.

Črnogorci. — Kralj Nikita prevzel poveljstvo pred Skadrom. — Vzroki.

Črnogorci so napravili pred Skadrom, kakor smo že poročali, več napak, ki so stale mnogo življenj, dasi niso mogli osvojiti Skadra. Kralj Nikita sam, ki je videl prelivanje krvi, je ukazal, naj se ne naskakuje Skader in Taraboš. Toda to povelje

Avstrijski konzul Prohaska v Prizrenu.

ni peljalo, kakor se zdi, k cilju. Mirnim potom se Skadra ne da dobiti. To postajanje, dalje pomanjkanje in slabo vreme je vročerkvne Črnogorce nekoliko razburilo in mnogim tudi vzelo prvotni pogum in zlasti neomajeno zaupanje v poveljnike. Da to popravi, prevzel je kralj Nikita sam poveljstvo cele vojske. Črnogorci gredo na njegovo povelje kamor hoče.

Priprave za končni napad na Skader. — Ranjenci. — Srbska ponudba.

To, da je Nikita sam prevzel poveljstvo, je tudi znamenje, da se bliža odločilni trenutek. Črnogorci najbrž v kratkem spet zastavijo vse sile, da zavzamejo Taraboš in Skader. Zato so bolnišnice, ki so bližje Skadra, izpraznili in poslali bolnike na Cetinje, da dobe prostora za nove ranjence. Tudi dovažanje novih topov kaže na pripravljavanje k napadu. — Pravijo, da so se Srbi že ponudili, da Skader pomagajo zapesti, a so Črnogorci to odklonili, ker ga hočejo sami osvojiti.

Grški uspehi. — Boji za otoke. — Janina.

Grki, ki imajo precej mornarice, vrgli so se zadnje čase posebno na osvajanje raznih otokov, ki upajo, da jim po vojni osta-

nejo. Zlasti hite osvajati otočje v Egejskem morju. Tako so zasedli Samos in Hios. Na poslednjem so imeli krvave boje s turškimi vojaki. Važno je, da so zasedli otok Sasano ob albanskem obrežju, ker so s tem pokazali, koliko Albanije da hočejo zase.

S težavo pa prodirajo Grki proti Janini, ki je največje mesto Epira. Tu jih čaka precejšnja turška vojska, ki se je pomnožila zadnje čase tudi z nekaterimi oddelki razbite vojske pri Bitolju. Tudi ima Janina precej utrdb. Najbrž bodo Grki morali tu počakati, da jim pridejo Srbi na pomoč.

Stroški vojne na Balkanu.

Silno so udarjene vse balkanske države s stroški, ki jih nalaga sedanja vojna. Tako so Črnogorci doslej porabili že do 5 milijonov za vojno. Na dan potrošijo 100 tisoč kron.

Srbi so izdali doslej 14 milijonov kron. Na dan izdajo 1 milijon.

Dnevni stroški Bolgarije znašajo 1 milijon in 200.000 kron. Doslej so Bolgari izdali čez 50 milijonov.

Grke stane na dan vojna 333.000 kron, mornarica pa 100.000.

Turki so izdali za vojno doslej 85 milijonov.

Vojna moč balkanskih držav.

Začetkom vojne so znašale moči zaveznikov: Bolgari 300.000, Srbi 200.000, Grki 100.000 in Črnogorci 60.000. Skupaj torej 660.000 mož. Če računamo izgube (mrtvi, ranjeni, bolni) po 25 odstotkov, ostane še 510.000 mož in 1500 topov. Te čete so zasedle doslej skoro vso evropsko Turčijo. V oblasti Turkov je le Carigrad in polotok Galipoli. — Ako Turki ne sprejmejo pogojev za mir, obrnili bodo zavezniški svoje moči tema dvema točkama. Če tudi Turki ojačijo svoje moči z novim vojaštvom iz Azije, vendar zavezniškim četam ne bodo čudeži.

Slike iz vojne.

MED BULGARII.

Katoliški redovniki v Plovdivu. — Darovi Slovencev.

V Plovdivu deluje katoliška Vincencijeva družba, ki zlasti v sedanjih hudih časih nad vse koristno deluje. Posvetila se je predvsem ranjencem, ki leže po raznih bolnišnicah. Tej Vincencijevi družbi je poslalo »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda« 3000 K, ki so dar deželnega odbora kranjskega (2000 K) in iz zbirke »Slovencev« uredništva. Misijonar Gisler se vsem Slovencev pristočno zahvaljuje in povdaria, da bodo darovi katoliških Slovencev vzbudili v Bolgarih ljubezen do katoliške vere. Tudi bolgarski listi se zahvaljujejo za slovenske darove.

Bulgarski car obiskal katoliško bolnišnico.

Bulgarski katoliški duhovnik Metod Ustičkov piše, da je obiskal katoliško bolnišnico 9. in 10. novembra bulgarski car. Car je katoličan in je bil v katoliški kapelici v Jamboli pri sveti maši. Car je prosil, naj molijo katoličani za trajen in srečen uspeh vojske. — Isti bulgarski duhovnik se tudi zahvaljuje za poslani dar 700 kron.

Kako je junaški stotnik navdušil vojake?

Pred obzidjem mesta Mustafa paša, ki se pa bulgarsko imenuje Svilen, je prodiral stotnik Tadžer. Silovito turško streljanje je njegove vojake nekoliko zadrževalo, da so hoteli obstati. Ko je stotnik Tadžer to opazil, je vtaknil meč v nožnico in samokres za pas, si prižgal cigareto ter sam korakal naprej, dasi so okrog njega gosto žvižgale turške krogelje. Ta zgled mirne neustrašenosti je vojake navdušil. Potem je stotnik Tadžer zopet prijel za orožje, nasadil svojo čepico na konec svoje sablje ter tako na čelu svoje čete tekkel proti Turkom. Bolgari so med tem dobili ojačenja in kmalu osvojili mesto. — S svojo hladnokrvnostjo je stotnik navdušil vojake, da so mu brez strahu sledili.

Dvanajstletni dečki prevažali ranjence.

Velika požrtvovalnost, ki jo kaže vsa bulgarski narod za vojno, izpričuje dogodek iz Jambola. To mesto leži blizu meje ob železnici in zato tja pripeljejo jako veliko ran-

Izmall Kemal bej, šef provizorične albanske vlade.

anjencev. Je pa vedno velika težkoča spraviti ranjence iz vozov v bolnišnice, zlasti če primanjkuje ljudi. V taki zadregi so prihiteli na pomoč dečki, 12 let stari. Na malih vozičkih so prepeljavali z veliko skrbnostjo ranjence s postaje v bolnišnico. V nekoliko urah so ti mali rodoljubi prepeljali okrog 50 ranjencev.

Bulgarski ranjenci v bolnišnicah.

Če stopite v kako bolnišnico za ranjence, ni slišati nikakega stokanja ali joka, ampak povsod le veselje. Bolniški strežnik bere na glas najnovejše vesti iz časopisa. Ko bere o kakem novem bulgarskem uspehu in turškem porazu, takrat ranjenci začenejo strašen krik in ponavljajo oni »hura«, ki s strahom prešinja turško vojsko. Oni ranjenci, ki ne morejo ploskati, pa udarjajo ob posteljo z nogo, da dajejo izraza svojemu navdušenju in veselju.

S SRBSKIH BOJIŠČ.

Vse za domovino.

V boju pri Prilepu je bilo za Srbe zlasti to hudo, ker niso mogli spraviti topov na take pozicije, prostore, da bi Turke pregnali. Infanterija, pehota, je morala sama z bajoneti napadati Turke med strašnimi izgubami. To je neizrečeno bolelo častnike in vojakke pri topovih, ki niso mogli na pomoč. Vse so poizkušali, da bi spravili topove na višino. Toda zemlja je bila mokra. Nobena stopinja ni držala. Konjem in vojakom je drselo. Častniki in vojaki so se napejali, da bi spravili topove naprej, pa vse zastoj. Srbske čete pa so medtem nestrpno pričakovale, da se oglase topovi.

Tu pride častniku dobra misel. Sleče sukno in jo vrže v blato pred top in zakliče vojakom: »Vojaki! Če žrtvuemo za domovino življenje, žrtvuemo zanjo še to malenkost!« Vojaki so veselo zavpili: »Živela Srbija!« in vsi posnemali poveljnika. Mraz je bilo, da je vse pokalo, a uspeh je bil dosežen. Na plaščih častnikov in vojakov so imeli konji oporo. Potegnili so in po veliki težavi so zvlekli topove na višino, da so ukrotili Turke.

Junaški godci.

Nekaj posebnega je, da bi se godci odlikovali v vojni, a pri Prilepu je bilo tako. Pehota je imela, kakor smo že govorili, silno nalogo z golim bajonetom prodreti do sovražnika, ki je streljal iz utrjenih pozicij na višini. Marsikomu je upadalo srce in tu so prišli na pomoč — godci. Dobili so povelje postaviti se na višino in igrati vojaške in navdušujoče pesmi. Cel dan so se razlegale okrog Markovega Prilepa pesmi, kakor srbska himna: »Bože Pravde Ti što spase od Kosova do sad nas, čuj i od sad naše glase i od sad nam budi spas« ali naša »Naprej zastava Slave«. Ob zvokih godbe so Srbi navdušeno napadali in zmagali, a tudi na godce je padala ploha krogelj, ki je njih število skrčila od 40 mož na 10.

Ranjeni pred Prilepom in Bitoljem. Ubiti.

V Belgrad vedno prihajajo vlaki z ranjenci, ki jih ljudstvo navdušeno sprejema. Celo mesto bo kmalu polno ranjencev. Vse šole in drugi zavodi so že prenapolnjeni. Zlasti veliko je število ranjencev pred Prilepom in Bitoljem, in sicer na obeh straneh, pri Srbih in Turkih. Pa tudi mrtvih je strašno število. Na srbski jih bo do 3000, na turški pa do 15.000. Zakopavanje mrtičev prizadeva vodstvu srbske armade silne težave.

Vernost srbskega vojaka. — Duhovniki na bojišču.

Srbski vojaki radi žrtvujejo svoje življenje za domovino, hočejo pa tudi, da se jih dostojno pokoplje po vseh obredih njihove pravoslavne vere. Tej želji vodstvo tudi ustreza. Vsak srbski vojak, ki pade na bojnem polju, se pokoplje z obredi. Zato pa mora z vojsko veliko število duhovnikov, da morejo izvršiti vse obrede. Tudi gledajo strogo na to, da se vsak vojak res pokoplje in srbski vojaki svoje tovariše z veliko nežnostjo polagajo v grobove. Turke pokopavajo seveda brez posebne skrbnosti, kakor pač zahteva vojna in čas.

Kako so se socialisti v vojni izpreobrnil?

Znano je, da so socialni demokratje strašno proti vojski. Nekaj socialistov je tudi na Srbskem in razume se, da so morali tudi pod orožje. Tu pa se je pokazalo, kako slabo drže socialistovski nauki. Ko so videli socialisti navdušenje tovarišev za križni svobodo, pustili so svoje marnje in vzbudeno se je v njih srbsko junaštvo. Pravijo, da so nekateri znani prejšnji socialisti najboljši vojaki. — Socialistovski nauki so pač le za mirne čase. V vojski se na sanjarije pozabi.

Vidov dan. — Spomin na poraz leta 1383.

Leta 1383 strl je turški sultan Murat srbsko vojsko na Kosovem polju. Od takrat so bili Srbi do danes vsaj deloma pod Turki. Od takrat pa tudi Srbi, naj bodo kjer hočejo, obhajajo dan 28. junija, »Vidov dan«, ker na dan sv. Vida je bila srbska vojska potolčena, kot dan žalosti in upanja na novo slavo Srbije. Drugo leto 1913 bo Srbom po 524 letih mogoče, ta dan obhajati na Kosovem. Sešli se bodo takrat Srbi od vseh strani in slavili srbske zmage, ki so maščevale Kosovo.

K zmagi pri Bitolju.

Bitolj ali Monastir je glavno mesto vilajeta enakega imena. Leži ob izviru »Črne reke« in šteje okrog 50.000 prebivalcev; ves vilajet ima približno 900.000 prebivalcev. Prebivajo tu razne narodnosti: Bulgari, Grki, Albanci, Vlahi, Turki in judje. Okolica, pokrajina Bitolja je ravna. Izseljevanje v Ameriko je na dnevnem redu. Kmetijstvo je v teh krajih na jako nizki stopinji, ker Turki ovirajo vsak napredek.

Slika iz cetinjske bolnišnice.

Neki poročevalec opisuje prizor iz cetinjske bolnišnice. Na postelji leži mlad ranjenec, šestnajstleten deček. Kroglja iz puške mu je v pasu prebila hrbtenico in vse spodnje telo je že omravelo. Zdravnik je izgubil vsako nado. Ob postelji stoji njegova mati, suha, visoka ženska, bledega lica, v očesu strah in trepet. Zdravnik pride k postelji in razlaga došlecem v tujem jeziku stanje ranjenca. Mati ve, da govori o njenem sinu in dasi ne razume jezika, razume vendar njeno srce, da za sina ni rešitve. Obrnila se je od nas — pravi poročevalec — in uprla v shujšano lice sinovo svoje oči. Bilo je v tem pogledu toliko ljubezni, da bi morala smrt samo ganiti, in tolika bolečina, da bi se kamen razjokal.

MEDNARODNI POLOŽAJ.

Spor med Avstrijo in Srbijo.

Spor, ki je nastal med Srbijo in Avstrijo radi albanskega pristanišča ob Adriji, še ni rešen. Srbi, kakor znano, prodirajo ob obrežju Albanije proti Draču, Avstrija pa podpira teženje Albancev po samoupravi. Avstrija je izjavila, da tudi če Srbija zasede pristanišče Drač, tega ne prizna. Odločne besede noče nobena država

izreči in se bo stvar najbrž rešila šele po dokončani vojni na Balkanu. Opaža pa se, da stoji za Srbijo Rusija in vsa balkanska zveza in da zato Srbi precej samozavestno nastopajo. Srbski ministrski predsednik in obenem zunanji minister Pasić je še nedavno povdaril, da Srbija mora do Adrije za vsako ceno. Zdi se, da bo lažje, kakor glede pristanišča, doseči sporazum glede Albanije in njene samouprave. Najbrž bo deta končno oba nasprotnika vsak nekaj odnehala.

Prohazka živ! — Sanje nemških listov.

Pač tudi v najbujnejših sanjah ni prišlo avstrijskemu konzulu Prohazki na misel, da bo postal kdaj tako važna oseba, za kakršno ga ima sedaj nemško časopisje. O tem avstrijskem diplomatu pišejo nemški listi cele romane. In avstrijski uradnik, ki je poslan do Prohazke, je menda napisal aktov že za eno knjigo. Pa če je Prohazka sanjal o slavi, najbrž ni nikoli mislil, da bo proglašen za ubitega. Pisaril je domov in brzojavljaj, da mu nič ni, a nemški judovski časopisi so hoteli na vsak način dognati, da so ga Srbi ubili. Sedaj se mu je posrečilo dokazati, da je živ, in nemški listi, ki blatijo Slovane in kličejo radi ene osebe na vojno, so osramočeni pred vso Evropo.

Albanci proklamirali neodvisnost. — Albanski prestol.

30. novembra je dobil avstrijski zunanji minister iz Valone vest, da je v Valoni zbrana skupščina albanskih veljakov proglasila neodvisnost Albanije. To poročilo je poslal Izmil Kemal bej, ki je izvoljen za načelnika provizorične albanske vlade. V svojem poročilu naglašja, da so neodvisnost oklicali skupno zastopniki vseh veropovedi, katoličani, pravoslavni in mohamedanci. Braniti, pravi, hočejo pravice in obstoj Albanije, kateri preti pogin od armad balkanskih zaveznikov. Obenem pravi, da naj naša država pripozna neodvisnost Albanije. — Enako poročilo so poslali Albanci laški vlad v Rim.

Dasi še ni zagotovljena samostojnost Albanije, vendar se že oglašajo razni možje, ki bi radi prišli na novi vladarski prestol v Albaniji. Oglašajo se s svojimi kandidati Turki in — Lahí. Največ upanja ima turški princ Ahmed Fuad paša, ki mu stoji Avstrija ob strani.

AVSTRIJA.

Državni zbor. — Dr. Krek o loteriji.

Zbornica je te dni rešila vprašanje o vpeljavi razredne loteriji. Pri tej priliki je govoril tudi naš poslanec dr. Krek. Izvajal je kako nevarna igra je loterija, koliko ljudi spravi v nesrečo, koliko družin v beračijo. Zato pa bi se moralo vsako loterijo sploh odpraviti. Vlada hoče vpeljati sedaj mesto male loterije razredno, češ, da bo manj denarja izžela iz revnih slojev in bo bolj otežila premožne. Toda vlada hoče malo loterijo šele čez deset let odpraviti in to je napak. Velika napaka v vladnem predlogu je dalje to, da se bo razredna loterija dala lahko v zakup. S tem je odprta pot zlorabam in špekulacijam. Dalje graja govornik, da se pri razprodaji ne izključijo bank, ki gledajo, da z umazano reklamo

napravo zgoščenega mleka so plačevali letos mleko po 20.5 c. Ker zdaj kupčija bolj slabo gre, pravijo, da morajo s cenami nazaj.

Letos so se skazali Švicarji za prave mojstre tudi v kupčiji. Za sir, ki ga prodajo na tuje, porabijo Švicarji večino svojega masla. Leta 1911. so prodali emendolskega sira 314.359 q. Le za ta sir so porabili 377.220.800 l mleka. Za 1 kg sira gre navadno 12 l mleka. Letos je spomladni trava nenavadno lepo pokazala, tudi mleka je bilo veliko. Švicarji so pa vedeli, da bo šla cena siru nazaj, če ga bo več, kakor ga navadno lahko prodajo. Pomenili so se po zvezah in določili, da naj nalašč še manj sira delajo, kakor lani. Ker je bilo mleka več, so vsega za maslo posneli. Cena siru ni šla nazaj, ampak še naprej. Leta 1910. so dobili za 314.359 q sira 62.430.275 fr., 1911. pa za 301.762 q 63 milijonov 102.275 fr., torej kljub manjši množini 672.000 fr. več. To napravi domenek in močna organizacija. Ko bi pri nas imeli ljudje pamet, se bi tudi dalo marsikaj doseči.

Nobena naših mlekarj pa ne more plačevati še približno podobnih cen za mleko, kakor jih v Švici plačujejo. Ne znamo še zadosti, da bi imeli blago prve vrste.

Švicarji se prav nič ne obotavljajo tudi mlečne izdelke kupiti na tujem, če jim to kaže. Leta 1910. so kupili za 14.3 milj., 1911. 16 milj. fr. masla. Večina tega blaga pride iz sosedne Laške in Francoske. Tudi iz Ruskega prihaja vedno več masla. Še iz Avstralije so pripeljali leta 1911. 1146 q. Ker so vsi kmetje prav dobro organizirani, upajo, da se bodo mlečne cene tudi zanaprej dobro držale.

Mleka porabijo Švicarji za lastni živež 9.412.800 q. Kakor v vseh krajih, kjer je veliko živine, ima tudi Švicar rad mleko bodisi surovo, v kavi ali v drugačni primesi. Saj je pri nas ravno tako. Mleko je vedno dobra in cena hrana in pijača. Le žganjarji ne marajo zanj.

Za rejo mlade živine se porabi tri milijone 211.300 q. Mlada teleta dobivajo mleko do devetega meseca, nekateri tudi do enega leta. Zato pa imajo tako lepe živali, ker se jim mleka kljub visoki ceni škoda ne zdi. Prav dobro

jim nese tudi pitanje telet s samim mlekom.

Mlečne čokolade so napravili 128.050 q in zato porabili 128.050 q mleka. Zgoščenega mleka se je naredilo 389.984 q iz 1.169.952 q mleka.

Opazili so tudi, da je vedno manj mlade živine, ker vsa teleta, ki jih ne porabijo za plemo, prodajo mesarjem. Tudi število volov gre vedno bolj nazaj. Pomnožilo se je pa zopet število molznih krav za 11.000 glav. Od vse živine je 56% molznih krav.

Računali so tudi dobičkonost živinoreje v posamnih vrstah tako, da so cenili vse posestvo, vse delo in kapital, ki je bil v živini naložen. Kar so prodali, so razdelili na odstotke in tako določili čisti dobiček.

Izkazalo se je, da nese mlekarstvo 3.72%. reja dobre plemenske živine 3%, gospodarstvo na molžo, ko so kupili krave in teleta in jih potem prodali pa 5.74%. Reja volov in pitanje govodi je pa najslabši. Donaša le 2.22% do 2.5%.

Pametni gospodarji bodo tudi iz teh podatkov lahko sami posneli, kaj bo zanje najboljše.

Šolska kurjava.

V zadnjem času so imeli v večih krajih predsedniki krajskih šolskih svetov zaradi kurjave v šolskih prostorih sitnosti. Šolske oblasti so zahtevale, da mora biti v šolskih prostorih vedno 13° R = 16.25° C, ker je drugače za otroke premrzlo. Vsa pojasnila na višje oblasti niso nič pomagala. Primerilo se je celo, da je učitelj v topli jeseni, ko še nikjer niso kurili, otroke domu spustil, ker je bilo le 10° R toplote v šoli.

Menda je prav, če si ogledamo to vprašanje s stališča kmečkega gospodarja. Vsi vemo, kako se kurji v kmečkih hišah. Gospodinja skuha zjutraj, opoldne in zvečer ter vrže včasih še kak zglavnik v peč, da je na peči za silo toplo. Navadno so povsod le ena okna, ki so celo zimo do vrha zmrzla. Bil sem že v sto in sto kmečkih hišah pozimi. Prav lahko trdim, da nimajo

nikjer čez 10° C topline. Če je 7° C je še veliko. Otroci so kljub mrazu najrajše zunaj, kjer se kepajo in drsajo, da je veselje. Toplina 10° C je za te junake čisto primerna.

Če pride otrok v sobo, kjer je 13° R ali 16.25° C, to je toplina, ki je prav pripravna za postarane gospode v pisarnah, ki imajo bolj hladno in slabo kri, morebiti tudi prikladna za šolarje v mestih, ki nimajo dosti gibanja in so vedno zaviti, jim postane vroče, kri stopi v glavo, ob nenavadni toplini ne morejo misliti, s poukom ne gre naprej. Sam sem to že prav pogosto v šoli skusil. Ne sinemo tudi pozabiti, da postane po otrocih, katerih je na kmetih veliko v posameznih razredih, vsled dihanja še precej bolj toplo.

Ko otroci šolo zapustijo, gredo tudi pozimi, kakor vselej po otročje domu. Malo stojijo, nato se igrajo, malo podijo in zopet stojijo. Ker so prišli iz prevročega na mrzlo, se navadno ravno pri tem prehladijo. Čim bolj je vroče v šoli, pred se prehladijo zunaj.

Pozabiti tudi ne smemo, da kmečki otroci niso napravljeni kakor fini gospodje, ki pridejo nadzirat. Ne boste zlepa videli površnih sukenj in kožuhov. Vse ima na sebi: spodnjo jopico, debel pruštof ali kamižolo, navadne hlače, močne ali slabe čevlje, kapo ali klobuk, pa je vsa uniforma gotova. V šoli se samo klobuk odloži.

Torej taka kurjava do 13° R je na kmetih nepotrebna in škodljiva. Je pa tudi zelo draga. Saj morajo le kmetje sami plačevati drva. Če bo vedno 16.25° C v šoli, zgorelo bo trikrat toliko drv, kakor jih je potreba. Kam bodo pa kmetje prišli, če se bi denar na ta način proč metal. Kar je prav, se mora storiti. Toda, če je storjeno, kar je potrebno, bi morali imeti kmetje v tem pogledu prvo besedo in se ne vdati slabi volji kakega sitneža.

Bil sem pa tudi že večkrat v šoli, ko so domači kurili, ko smo imeli v šoli 1° C in celo zimo ni bilo nikdar čez 7° C, pa je bilo vse dobro. Ni bilo nobenega nadzirati. Otroci so tudi pri tem shajali, dasiravno je taka kurjava zelo napačna in za zdravje res škodljiva. Kolikor sem sam skusil, je na kmetih popolno zadosti 12 do 14° C. Čez 15° C ne bi smelo biti v nobeni šoli.

Sirotišnica Būdingen.

Pošta Marxstadt, 2. nov. 1911.

Z veseljem naznanjam, da nam je Sirolin „Roche“ zelo dobro služil; posebno pri influenci se je izkazal za zelo dobro sredstvo in ne poznam pri podobnih boleznih nobenega boljšega zdravila kakor je ravno Sirolin „Roche“. Vsem, ki so ga rabili, je pomagal.

Sestra Marija Franciška
bolniška strežnica.

281

Marijin dom Bazel, dne 2. okt. 1911.

Ze dalje časa mi Vaš Sirolin zelo dobro služi pri kataru, vratobolu in influenci. Rada bi, da bi bil Vaš izboren izdelek pristopen tudi za ubožne bolnike, katerim strežem po svojem poklicu kot usmiljenka, da bi jim z Vašim krepilnim zdravilom pripomogla k zdravju.

Usmiljena sestra G.,
kongregacije sv. Križa.

Sirolin „Roche“
in njegovo
čisanje

V tem se vidi, v kake neumnosti se pride, ako se mesto in dežela po istem kopitu vladajo, ko so razmere in ljudje zelo različni.

Kako je Janez podgane pregnal?

Vsak gospodar ve, kakšno škodo znajo podgane napraviti, če se zelo razmnožijo. Nobena stvar ni pred njimi varna, vse razgrizejo in pokončajo.

Pred nekaj leti so imeli pri nekem dolenskem župnišču lepo brajdo s krasnim grozdom. Ko je začelo grozde zoreti, so se podgane spravile na brajdo. Jagode so preščipnile in končale le notranje zrnce. Pred veliko čedo je izginjal grozd za grozdom. Pustili so najpred mačka spodaj, kateremu se pa ni ljubilo pri brajdi čuti. Privezali so ga na brajdo, podgane so mirno nadaljevale svoje delo. Gospodar je preskrbel fosforja in strihnina, da bi lahko vola končali. Napravili so zastrupljeno koruzo in oves, napravili slanino in kruh. Podgane so vse mastne grizljeje pri miru pustile in grozdje naprej obirale.

Nazadnje si pa hlapec Janez eno zamislil. Ko je slišal ropotanje na podu, hitro vrata zapre in vjame po dolgem skakanju res živo podgano. Hitro odveže mali zvonik od zvonjenja pri sa-nih in pritrudi mali zvonik podgani okoli vratu. Ko podgano spusti in vrata odpre, je prav naglo živalca izginila za drugimi. Še parkrat je Janez slišal zvonjenje ter silno vrvenje podgan, potem je pa vse utihnilo — podgan ni bilo več, brajda je imela mir.

Razlagati si tega ne moremo drugače, kakor da je vjeta podgana tovarišicam vedno zvonila in tako napravila med žlaho, ki le v tihoti in samoti dela, tako zmešnjavo, da je druga pred drugo zbežala.

Poskusi, morebiti se tudi tebi posreči.

Tržni pregled.

Kmetie so nekaj časa mislili, da jim je vojna uprava zelo naklonjena. Najboljše bi bilo za vojsko, da bi se vse naravnost iz prve roke kupilo. Nekateri so poskusili, toda brez posebnega vspeha, mnogi pa so imeli očito izgubo. Leta 1910/11 so dale kmečke organizacije 62% vseh poljedelskih potrebščin, leta 1911/12 le 51%.

Prav jasen odgovor, odkod pač to prihaja, nam daje tretji kor vojakov v Gradcu, ki v naših krajih zalaga vojne potrebščine. Intendanca, to je oni oddelek, ki se peča s preskrbo živil in potrebščin, je določila cene na podlagi ogrske borze v Budimpešti. Po teh borznih poročilih je določila za 1 kvintal sena 4 krone 70 vin. postavljen v vojašnico in 4 K 6 v na graški postaji. Če se vpošteva stiskanje, nekladanje, zguba pri teži, voznja in vse drugo, je jasno, da je kmetom prišlo seno komaj na 2 do 3 K 100 kg. Trgovci so ga plačevali doma po 5 K 80 vin. Seveda ga ni hotel nikdo po ti ceni dati vojaškim oblastim.

Prav isto so letos napravili. Določili so ravno tako osnovno ceno, ki je bila za 2 K nižja, kakor jo je določila vojaška intendenca v Pragi. Trgovci so zavpili, da je še ta cena previsoka. Določilo se je za 100 kg 5 K 26 vin. v Gradcu. Trgovci so od kmetov prav lahko vse seno pokupili: »Saj vidite, da vojaščina kmetu neče dobro.« za precej višje cene. 28. septembra je bila ponudbena razprava. Prišli so sami trgovci. Toda nobeden ni dal sena za osnovno ceno. Ko so kmete odrinili, je morala vojaška oblast dvojno osnovno ceno trgovcem plačati. Tako je tudi drugod.

Vsled vojske so balkanske države vpeljale moratorij, da se zapadli računi lahko pozneje plačajo. Bojijo se, da bi šlo preveč denarja iz dežele. Zato so pa avstrijske tovarne, ki so vezane na natančno plačilo in imajo za večje obveznosti menice plačati, prišle v težavo. Cela vrsta je že prodanih. Posebno tovarne manufakturnega blaga in usnja so na slabem. Izgubili so dozdaj čez 14 milijonov kron. Nekateri premeteni tovarnarji, ki so bili že tako na slabem, so pa kar sami to priložnost porabili in napovedali konkurz, da bi upnikom le nekaj odstotkov na račun odrinili in se tako z njimi prav za nizko pobotali.

Letos se je mnogim avstrijskim mlekarnam prav slabo godilo. Masla niso mogli prodati, ker je bilo blaga zaradi dobre paše preveč. Še za nizko ceno ni šlo dobro blago izpod rok. Pri tem je pa čudno, da tako naglo raste uvoz. Vlani so od januarja do konca septembra prodali tujega masla v Avstriji 21.618 q. Letos v istem času 37.931 q, torej le v 9 mescih za 164 vagonov več. Maslo je prišlo večinoma iz Danske in Holandske po veliko višjih cenah, kakor se prodaja naše domače maslo. Navadno je imelo ceno od 3 K 50 vin. do 3 K 70 vin. Če računimo ceno le po 3 K 50 vin., smo dali Avstrijci tujcem čez 13 milijonov kron za maslo. — Treba bo res v prihodnjih trgovskih pogodbah napraviti večjo carino tudi na mlečne izdelke, posebno

še pri onih državah, kjer nimamo od njih skoro nobenega dobička. Čim bolj se bo Benečija na Laškem tudi gospodarsko razvijala, bolj bomo čutili tudi laško konkurenco v Trstu. Naše mleko je res boljše. Lahki v Primorju pa raje gledajo na kri, kakor na blago.

V kratkem se bo otvoril panamski kanal, ki bo odprl nova pota svetovni trgovini. Voznja skozi kanal ne bo posebno poceni. Določili so za ladje, ki vozijo ljudi 1-20 dolarja za vsako tono. Ker imajo večje ladje do 20.000 ton, bodo morale plačati le za eno voznjo 120.000 K našega denarja. Trgovske ladje imajo 40% popusta, toda voznja ostane še vedno zelo draga. Rabiti hočejo prav iste tarife, kakor jih imajo v sueseem prekopu.

Vojska ni dosti vplivala na cenę živine in žita. Dokler so se bali, da nastane splošni požar, so se cene dobro držale. Odkar se pa kaže, da ne bo tako hudo, ponujajo blago in živino, ker je bila v drugih krajih dobra letina.

Goveja živina je šla v ceni malo nazaj, kakor vsako leto, ko paša poneha. Čez zimo pri suhem rediti, nazadnje še krmo kupovati je za kmeta malo hudo. Kdor more, odrine jeseni živino, da sena ne zmanjka.

Dne 25. novembra so prignali na dunajski trg 3290 glav goveje živine. Plačevali so: Nemški voli: Ia 108—124, IIa 100 do 106, IIIa 90—98. Ogrski voli Ia 107 do 134, IIa 99—116, IIIa 88—100. Gališki voli: Ia 107—122, krave 82—104, biki 84—102. Prav debela živina še še vedno dobro prodaja. Le s suho je vedno težava. Na naših semnjih so srednje cene. Opaža se povsod veliko tujcev, katerih se sejmarji vedno razvesele. Razen te živine so pripeljali v dunajsko tržnico v štirih dneh še 451.000 kg govejega mesa, 9034 telečjega, 18.850 ovčjega in 299.159 kg prašičjega mesa. Govedino so prodajali od 100 do 210 vin.

Z mlečnimi izdelki ni več take zadrege, vendar se ne more razviti dobra kupčija. Pobrالی so že veliko masla iz skladišč. Iste cene kakor vlani pa letos ne bomo dosegli. Cena prašičev gre tudi malo nazaj, pa nikakor tako, kakor pripovedujejo naši prekupci.

Dne 26. novembra je bilo na Dunaj prignanih 10.588 debelih in 9538 mladih prašičev. Plačevali so mlade Ia 110—124, IIa 100—108, IIIa 86—98; debele Ia 134 do 141, IIa 124—133, IIIa 110—123. Cene so šle precej nazaj.

Seno 8—8-30, lepi otepi 6-60—6-80.

Žitne cene padajo, ker je letos zrastle prav veliko žita. Pri nas je bila strn zelo slaba, drgod se pa hvalijo. Sama Ruska je pridelala 1 milijon vagonov več pšenice

Herbarny-jev podfosfornato-kisli

Appeno-železni sirup

Ta je že 43 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen pravi sirup. Odstranjuje sluz, pomiluje kašelj in vzbuja slast. Pospejuje prebavo in reditev in je izborno sredstvo za ivoritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otr. cih.

Cena steklenici K 1.00, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razposiljatev:

Dr. H. Ilmannova lekarna „Zur Barmherzigkeit“ (Herbarny-jev naslednik). Kaiserstrasse 73—75.

V zalogi je še pri gg. lekarnarjih v Ljubljani, Goljaku, Celju, Celovcu, Črnomlju, Novem mestu, Raki, Sovodnju, St. Vidu, Trbižu, Trstu, Volikovu in Volparku. 3455

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

Prisilno samo z zdravno nasvetno znamko

Pred ponudbo naj se štari

Varstveno zavarovan.

PURJODAL.

Jod sarraparilla izdelak čisti kri, pospejuje prebavo, lajša krče, kakor tudi nervozne bolezni. Povsod tam, koder se tod ali sarraparilla izdelek predpisuje, se uporablja z najboljšim uspehom. Je lahko prebaven in brez škod. posledic. Cena steklenici K 2-20, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

DUNAJ VII./1.,

Kaiserstrasse 73—75.

3455

izvablja iz ljudi denar. Končno pokaže dr. Krek na Srbijo, kjer gre 25 odstotkov dobička, ki pride iz loterije, za kmetijsko združništvo.

Mala loterija odpravljena.

Drugo leto bo mala loterija v Avstriji praznovala stoletnico. V sto letih je prebivalstvo zneslo toliko denarja v loterijo, da bi lahko plačalo vse svoje dolgove. Sedaj se ji bliža konec. Zbornica je sklenila, da se najkasneje v desetih letih popolnoma odpravi. — Druge predloge, da se takoj ustavi mala loterija in da se izključijo razne zlorabe razredne loterije, je večina odklonila.

Boj za dnevni red. — Poslovnik.

Nemci bi radi zlomili slovensko obstrukcijo in hočejo to doseči s spremembo poslovnika. Predlagali so to pri sestanku klubovih načelnikov, pa so propadli. Hoteli so nato stvar spraviti na dnevni red v zbornici in so stavili predlog, da pride začasnim proračunom brž na vrsto poslovnika. Ko je podpredsednik Pernerstorfer odredil glasovanje, vzdignil se je velik kraval. Izkazalo se je namreč, da so zapisnikarji glasove napak šteli in bi obveljal predlog Nemcev. Po protestu Slovanov so še enkrat šteli in tu se je izkazalo, da so Nemci s svojim predlogom propadli.

Varnost hranilnih vlog.

Minister Heindl je govoril 27. novembra o varnosti hranilnih vlog in je tako-le izvajal: Kakor leta 1908, ko so se ljudje tudi bali vojne, mora vlada tudi sedaj svariti pred dviganjem vlog. Zavračati mora najodločnejše govorice, da bi se država hotela polastiti denarja v posojilnicah. Po mednarodnem pravu še sovražnik, ki bi prišel v deželo, ne bi tega storil, pa naj bi domača država! Obsojal je minister razne hujskače in rekel, da je opozoril deželne vlade, naj take ljudi, ki begajo ljudstvo in lažejo, kaznujejo.

Dr. Laginja govori v proračunski razpravi.

Hrvaški poslanec dr. Laginja je govoril v proračunski razpravi krasen govor, v katerem je dokazoval nemškimi poslancem, kako nujno je prišla ta vojna med kristjani in Turki na Balkanu. Pokazal je Nemcem, da mi nismo proti Avstriji, če želimo nesrečnim kristjanom, ki so vzdihovali stoletja v turškem robstvu, sreče v boju, če želimo, da se gospodarsko osamosvoje. Povdaril je, da so Jugoslovani zvesti Avstriji, da pa zahtevajo, da jim vlada ne ovira naravnega razvoja.

Vojaške predloge.

Vlada želi, da se v najkrajšem času rešijo sedaj tudi tri nove vojaške predloge, ki so le neko izpopolnilo — po zatrdilu vladnih krogov — k že sprejeti brambni reformi. Te nove predloge priznavajo ženi, otrokom, starišem in bratom za slučaj mobilizacije poklicanih rezervistov podporo, katere ne presega dnevnega zaslužka rezervista in se plačuje naprej v polmesečnih obrokih in za katere so prošnje brez koleka. Nadalje se v predlogah določa, da se sme v slučaju potrebe konje, vozove itd. za primerno odškodnino vzeti v vojaško rabo.

Mažarski strah pred dr. Šusteršičem.

Pred dnevi je zborovala v Budimpešti srbsko-hrvaška koalicija. Budimpeštanski policiji je neko natvezil, da pride k zborovanju tudi dr. Šusteršič. To je Madžare tako preplašilo, da so šli policaji s komisarjem na čelu k zborovanju in zahtevali pojasnila, če si je res upal dr. Šusteršič na shod v Budimpešti. Hrvatje so Madžare komaj prepričali, da jih dr. Šusteršič ne misli vznemirjati.

V obrambo krščanske resnice

ALI JE »DOMAČI PRIJATELJ« VYDROVE TOVARNE PRIMERNO ČTIVO ZA NAŠE LJUDSTVO?

Znan pisatelj, prijatelj našega lista, nam piše:

Pred nedavnim ste po zaslugi ocenili, to je odločno zavrnilo dr. Lahovo »Uteho«, ki jo je serviral našemu ljudstvu v letošnji oktobrovski številki Vydrov »Domači Prijatelj«. Ker je list med ljudstvom zelo razširjen in ker je Vydrova tovarna od našega ljudstva dobila že težke tisočake, bo naloga naših listov in naloga naše duhovščine ter dobromislečega učiteljstva, da pazijo, da nam ta tovarna s svojim listom našega ljudstva, za njegov ljudski denar, ne bo zastrupljala! Res prinese list včasih kaj dobrega, n. pr. v oktobrovski številki Stuheljev članek: »Poglavje o varčnosti«, ali v novembrovski številki dr. Soukupov spis: »Življenje delavcev v Ameriki«. A poleg tega je v mnogih številkah neverjetno mnogo gnilobe in umazanosti. N. pr. v oktobrovski številki v »Gospe Ljudmili« zakonolomstvo in samoumor. V »Natakarjevi povesti« dva umora. Posebno odurna je slika »V krčmi«, pijančevanje, prešestvo, pretepi pijanih, nezvestih zakoncev. Ali naj to naše ljudstvo blaži? In list leži po kmetijskih hišah in ga otroci bero! Proti temu bo treba odločno nastopiti, če list ne krene na drugo pot!

LISTEK

Salomonovi rudniki.

Iz angleščine po Rider Haggardu prevel I. M.

(Dalje.)

SEDEMNAJSTO POGAVJE.

Salomonova zakladnica.

Ko smo krotili svoj strah in ogledovali grozna čuda tega prostora, je imela Gagul drugače opraviti. Na ta ali oni način — kajti čudovito se je gibala, ako se ji je vzljubilo — je zlezla k veliki mizi in tja, kjer se je nahajal naš umrli prijatelj Tvala pod kapom, da pogleda, kako »se kisa«, kakor je rekel Tomič, ali pa iz kakega drugega hudobnega imena. Nato je prišepala zopet nazaj, ustavila se tu in tam in

nagovorila to ali ono izmed okamenelih postav, prav tako kakor bi vi ali jaz pozdravljali starega prijatelja. Ko je dokončala to skrivnostno in strašno ceremonijo, je zlezla na mizo ravno pred belo smrt in začela, kolikor sem mogel razumeti, nekako moliti. Pogled na to zlobno staro bitje, ki se je pačilo z molitvijo v proslavo smrti, je bil tako strašen, da smo se požurili z ogledovanjem.

»Sedaj, Gagul,« sem rekel z resnim glasom — človek si ni upal govoriti drugače kakor šepetaje na tem kraju — »pelji nas v sobano.«

»Starka je hitro zlezla z mize.

»Ali mojih gospodov ni strah?« je rekla in škilila meni v obraz.

»Naprej!«

»Dobro, moji gospodje,« in stopila je zadaj za veliko smrt. »Tukaj je sobana, gospodje moji naj prižgo svetilko in vstopijo,« in postavila je vrč olja na tla in se naslonila proti steni jame. Vzel sem vžigalico, katerih smo še vedno nekoliko imeli, in prižgal steno in gledal po hodniku; vendar ni bilo ničesar drugega pred nami kakor živa skala. Gagul se je zarežala.

»Pot je tukaj, gospodje moji.«

»Ne šali se z nami,« sem rekel resno.

»Ne šalim se, gospodje moji. Glejte!« in pokazala je na skalo.

Ko je tako kazala, smo pri svetilki opazili, da se je skala počasi vzdigovala od tal in izginevala v skalovju zgoraj, kjer se je brez dvoma nahajal prazen prostor zanj. Skala je bila široka kakor vrata prilične velikosti, okoli deset črevljev visoka in pet črevljev debela. Tehtati je morala najmanj dvajset do trideset ton in se je morala vzdigovati po kakem preprostem zakonu ravnotežja, morebiti onem, na katerem je osnovano odpiranje in zapiranje navadnih dandanašnjih oken. Kako se je stvar premaknila, seveda nihče izmed nas ni opazil; Gagul je skrbno pazila, da nihče ni ničesar videl; vendar jaz ne dvomim, da se je nahajal tamkaj nekje zelo preprost vzvod (navor), ki ga je premaknila s majhnim pritiskom na kako skrivno mesto. Zelo počasi in rahlo se je vzdigoval velikanski kamen, dokler ni izginil in se nam je prikazala temna odprtina na prostoru, ki ga je izpolnjeval.

Vznemirjenje je bilo tako veliko, ko smo videli odprto pot do Salomonove zakladnice, da sem se začel tresti. Bil sem radoveden, ali se po vsem tem izkaže, ali je bilo vse skupaj prazna izmišljotina, ali pa je imel stari Da Silvestra prav. In ali so v tem temnem prostoru nakopičeni ogromni zakladi, ki bi nas naredili najbogatejše ljudi na svetu? V eni ali dveh minutah smo izvedeli vse.

»Vstopite, belí možje iz zvezd,« je rekla Gagul in stopila na hodnik, »toda najprej čujte svojo služabnico, stari Gagul: Svitli kameni, ki jih boste videli, so bili izkopani v jami, nad katero stoje »Molčiči« in zloženi tukaj ne vem

»d koga. Samo enkrat so bili ljudje tukaj od onih časov, ko so tisti, ki so kamene nabrali, v naglici odšli ter jih pustili za seboj. Poročilo o zakladu se je podedovalo med ljudstvom, ki je živelo v tej deželi od dobe do dobe, vendar ni nihče vedel, kje se nahaja sobana, niti ni poznal skrivnostnih vrat. Zgodilo se je pa, da je neki bel človek prišel v to deželo preko gor, morebiti je tudi on prišel »iz zvezd«, in tedanji kralj ga je lepo vzprejel. To je oni, ki sedi tamkaj,« in pokazala je petega kralja pri mizi mrtvih. »In zgodilo se je, da je prišel on in neka ženska te dežele, ki je bila z njim, do tega prostora in ta ženska je slučajno poznala skrivnostna vrata — tisoč let jih lahko iščete, vendar jih nikdar ne boste našli. Nato je bil mož stopil z žensko v sobano in našel kamene in napolnil z njimi meh od majhne koze, ki ga je imela ženska seboj, da je nosila živež v njem. In ko je odhajal iz sobane, je vzel še en kamen, zelo velik kamen, in ga držal v svoji roki.« Tukaj je prenehala.

»No,« sem vprašal brez sape vsled radovednosti, kakor vsi ostali, »kaj se je zgodilo z Da Silvestro?«

Stara coprnica je osupnila, ko je slišala izpregovoriti to ime.

»Kako poznaš ime mrtvega?« je ostro vprašala in nato nadaljevala, ne da bi čakala na odgovor:

»Nihče ne vé, kaj se je zgodilo; toda prigodilo se je, da se je beli mož prestrašil, kajti vrgel je kozji meh s svitlimi kameni na tla in zbežal samo z enim kamenom v roki, ki si ga ti, Makumazan, vzel Tvali s čela.«

»Ali ni nihče stopil od tedaj semkaj notri?« sem vprašal in gledal v temni hodnik.

»Nihče, gospodje moji. Samo skrivnostna vrata so si zapomnili in vsak kralj jih je odprl, akoravno ni vstopil. Pravijo, da oni, ki pridejo semkaj notri, umrjo tekom meseca dni, ravno tako kakor je umrl beli mož v jami na gori, kjer ste ga našli vi, Makumazan. Ha! Ha! Resnične so moje besede!«

Najine oči so se srečale, ko je to govorila in meni je prišlo slabo in mrz me je spreletel. Kako je stara coprnica vedela vse te stvari?

»Vstopite, gospodje moji! Ako govorim resnico, bode kozji meh s kameni ležal notri na tleh, in ako je resnica, da umrje, kdor stopi semkaj notri, boste izkusili pozneje. Ha! Ha! Ha!« in šla je po hodniku in nosila luč seboj; vendar z priznam, da sem se obotavljal opiti.

»Preklicano!« je rekel Tomič, »mene ta stari zlodej ne bode prestrašil,« in šel je s Fulato, kateri očitno stvar ni ugajala, na hodnik za Gagul in njima smo vsi hitro sledili.

Nekoliko korakov notri na hodniku, v ozki poti, izsekani iz žive skale, se je Gagul ustavila in čakala na nas.

»Glejte, gospodje moji,« je rekla in držala luč pred seboj, »oni, ki so nakopčili tukaj zaklade, so bežali v naglici; mislili so, da bi bilo dobro,

ako bi jih zavarovali proti vsakomur, ki bi utegnil najti skrivnostna vrata, vendar niso imeli časa namere izvršiti,« in pokazala je na velike štiroglate kamene, ki so bili pet čevljev visoki in postavljeni preko hodnika z namenom, da bi jih postavili pokonci. Ob straneh hodnika so se nahajali slični kameni, pripravljeni za rabo in, kar je najbolj čudno, množica možnarjev in nekoliko zidarskih ometač, ki so bile, kolikor smo si jih mogli ogledati, nekako podobne oblike in dela, kakor jih rabijo delavci dandanes.

Tu je Fulata, ki je bila nad vse prestrašena in razburjena, dejala, da ji je slabo in da ne more dalje, da pa počaka tukaj na nas. Z ozirom na to smo jo položili na nedokončano steno in postavili jerbas z živežem poleg nje.

Šli smo po hodniku kakih petnajst korakov dalje in dospeli do lepo

Dospeli smo do lepo slikanih odprtih vrat. Na pragu je ležala vreča iz kozje kože...

slikanih vrat. Bile so na stečaj odprte. Kdor je bil poslednji tukaj, ali ni imel časa, ali pa jih je pozabil zapreti.

Na pragu je ležala vreča iz kozje kože, ki se je zdela napolnjena z debelim peskom.

»Hi! Hi! Beli možje!« se je hehetala Gagul, ko je padla svetloba svetilke nanjo. »Kaj vam nisem povedala, da je beli človek, ki je prišel semkaj, bežal v naglici in pustil vrečo — glejte jo!«

Tomič se je pripognil in jo vzdignil. Bila je težka in je zažvenkljala.

»Zares! Mislim, da je polna dijamantov,« je rekel prestrašeno; in v resnici, misel na meh poln dijamantov zadostuje, da se vsakdo ustraši.

»Dalje!« je rekel Sergij nepotrpežljivo. »Semkaj, stara gospa, daj meni svetilko,« in vzel jo je Gagul iz rok, stopil iz hodnika in jo držal visoko nad

glavo. Mi smo pohiteli za njim in pozabili za trenotek na vrečo z dijamanti ter se sešli v Salomonovi zakladnici.

Kar nam je razkrila slaba luč, ki jo je dajala svetilka, bila je sobana izsekana iz žive skale, ki gotovo ni merila več kakor deset čevljev na dolgo in široko. Nato se je prikazala krasna zbirka slonovih zob zloženih drug na drugega notri do stropa. Koliko jih je bilo nismo mogli videti, tako na debelo so ležali; vendar jih ni moglo biti manj kakor štiri do petsto zob prve vrste. Samo tukaj je bilo dovolj slonove kosti pred nami, da bi naredila človeka bogatega za vse življenje. Morebiti je Salomon iz te zaloge vzel tvarino za svoj »veliki slonokoščen prestol«, kakor mu ga ni bilo para v nobenem drugem kraljestvu.

Na nasprotni strani sobane se je nahajalo kakih dvajset lesenih zabojev, ki so bili nekako tako veliki kakor zaboji za streljivo, samo nekoliko večji in rudeče pobarvani.

»Tamkaj so dijamanti!« sem vzkliknil, »prinesite luč!«

Sergij jo je prinesel in držal blizu gornjega zaboja, čegar pokrov je bil razjedel zob časa celo v tem suhem prostoru; bil je nalomljen, morebiti od Da Silvestre samega. Utaknil sem svojo roko skozi luknjo v pokrovu in izvlekel iz nje polno roko ne dijamantov temveč zlatov take oblike, kakor jih še nihče izmed nas ni videl, in z napis, ki so bili podobni hebrejskim.

»Oh!« sem rekel in položil zlat nazaj, »ne pojdemo nazaj praznih rok, ne! V vsakem zaboju mora biti nekoliko tisoč zlatov in tukaj je osemnajst zabojev. Mislim, da so rabili ta denar za izplačevanje delavcev in trgovcev.«

»Dobro,« je dejal Tomič, »mislim, da bo tako. Vendar nikjer ne vidim dijamantov; razen ako ni stari Portugalec vseh utaknil v vrečo.«

»Poglejte, gospodje, tjakaj, kjer je najbolj tema, ako hočete najti kamene,« je rekla Gagul, ki je nekako razumela naše poglede. »Tam bodo moji gospodje našli majhen prostor in v njem tri skrinje, dve zapečateni in eno odprto.«

Predno sem te besede raztolmačil Sergiju, ki je imel luč, si nisem mogel kaj, da ne bi vprašal, kako je to, da je ona vedela vse te stvari, ako ni nihče stopil tu notri, odkar je bil tukaj beli človek pred več stoletji.

»Oj, Makumazan, ki čuješ ponoči,« se je glasil porogljiv odgovor, »vi, ki živite na zvezdah, ali ne veste, da imajo nekateri oči, ki vidijo skozi skale?«

»Poglejte tja v kot, Voinovič,« sem rekel ter označil prostor, kakor mi je povedala Gagul.

»Halo, prijatelj!« je zaklical, »tukaj je nek skrit prostor. Sveta nebesa! Poglejte semkaj!«

Hiteli smo tja, kjer je stal v nekem prostoru, ki je bil podoben majhnemu balkonu. Ob strani tega balkona so stale tri skrinje, katerih je vsaka merila dva čevlja v četrt. Dve ste imeli kamenit pokrov, pokrov tretje pa je

bil naslonjen ob strani skrinje, ki je bila odprta.

»Poglejte!« je ponavljal hripavo in držal svetilko nad odprto skrinjo. Pogledali smo tja in za trenotek nismo mogli ničesar razločiti zaradi srebrnega bleska, ki nam je jemal vid. Ko so se naše oči nekoliko privadile, smo videli, da je bila ta skrinja do treh četrtin napolnjena z nebrušenimi dijamanti, večina precejšnje velikosti. Pripognil sem se in jih vzel nekoliko v roko. Da, nismo se varali, bili so pravi dijamanti.

Globoko sem zasopel, ko sem jih izpustil.

»Mi smo najbogatejši ljudje na cellem svetu,« sem rekel. »Monte Christo je bil berač proti nam.«

»Preplavili bomo z dijamanti trg,« je rekel Tomič.

»Najprvo jih bo treba imeti,« je opomnil Sergij.

(Dalje prih.)

Leto 1812.

(Doživljaji francoskega vojaka.)

Predgovor.

Frančišek Burgonj (François Bourgonne) je bil sin trgovca s platnom v mestu Kondé (Condé) ob Seldi na Francoskem. Star dvajset let je stopil k vojakom, kamor ga je vleklo srce že od mladih nog. Oče mu je izposloval, da je bil sprejet med cesarske lovce v gardi, ki so tvorili novo, še nedavno ustanovljeno, rekli bi izbrano četo, ki je bila v malih oddelkih pridružena vsem pehotnim in konjeniškim polkom. Njih obleka je odgovarjala oni polka, h kateremu so spadali. Kdor je hotel priti v to četo, je moral izkazati gotovo svoto premoženja. Tu so se potem izobraževali v pisanju, risanju, računstvu in telovadbi, in bila jim je odprta pot tudi do višjih vojaških časti.

V vojski l. 1806. je Burgonj prišel na Poljsko, kjer je prihodnje leto postal desetnik. Od leta 1809. do 1811. se je udeležil bojev v Avstriji, na Španskem in Portugalskem. Leta 1812. je moral na Rusko, kjer je Napoleon v Vilni zbral vso svojo gardo, predno je odkorakal proti sovražniku. Burgonj je bil takrat narednik. Tu je doživel vse grozote one strašne zime, v kateri je poginila skoraj vsa francoska armada. Burgonj je kljub nepopisnemu trpljenju ostal pri življenju in se meseca sušca l. 1813. srečno vrnil v domovino in bil povišan v podporočnika. Kot tak se je udeležil vojske s Prusi, a bil 12. oktobra 1813 ranjen in vjet. V vjetništvu je začel pisati svoje spomine iz francosko-ruske vojne, kjer nam sicer v priprosti obliki in besedi podaja zanimivo in pretresljivo sliko življenja in trpljenja francoskih vojakov v oni usodepolni zimi.

Ko se je vrnil iz vjetništva, je dal slovo vojaški suknji, ker so bili med-

tem Burboni zopet zasedli francoski prestol; zakaj njegovo srce je še vedno gorelo za cesarja Napoleona, pod katerim se je boril v več kot dvajset bitkah in nešteti manjših praskah in bil trikrat ranjen.

Stopivši v pokoj se je kmalu oženil in se popolnoma posvetil blagru svoje družine in vzgoji svojih otrok. Njegove zadnje dni so mu zagrenile hude telesne bolečine, a kljub temu je do konca življenja ostal šaljiv in ravnodušen, kakoršen je bil v vseh najrazličnejših položajih svojega življenja in kakoršen stopa pred nas tudi v pričujočih »spominih«.

PRVO POGlavJE.

S Portugalskega na Rusko.

Bilo je meseca marca leta 1812, ko smo se na Portugalskem borili proti angleški armadi pod Velingtonom. Mutili smo se ravno v okolici mesta Almeida, kar pride povelje, naj nemudoma zapustimo deželo in odrinemo proti Rusiji.

Res smo se kar najhitreje dvignili, da zapustimo Portugalsko, a predno smo dospeli do prvega francoskega mesta, smo imeli še vsak dan krvave spopade s sovražnimi četami. Od francoske meje dalje smo se vozili na vozovih do Pariza, kjer smo se nadejali nekaj dni počitka, ki smo ga bili pošteno potrebni. A zelo smo se varali. Kajti nismo bili še dobrih 48 ur v glavnem mestu, ko nas pride pogledat cesar Napoleon sam, meneč, da je brezdelje in pokoj nevredno francoskega vojaka; ukazal je, naj se takoj preskrbimo z vsem potrebnim za odhod. Še isti dan smo odmarširali iz mesta proti kraju Villette, kjer so nas čakali voznički z najraznovrstnejšimi vozovi. Spravili so nas na vozove, na vsak voz po štiri, in potem: hi! biči so poknili in šlo je naprej noč in dan notri do Rena.

V Monguncu so nam privoščili nekoliko počitka. Nato smo šli preko Rena in jo mimo Frankobroda, čez Franke, Saksonsko in Prusijo mahnili proti Poljski. Prekoračili smo Vislo in dne 25. junija zjutraj ob krasnem vremenu reko Niemen in s tem stopili na prvo rusko provincijo Litavijo.

Prihodnje jutro smo odrinili naprej in hodili do 29., ne da bi srečali kaj izrednega. V noči od 29. do 30. se je pa naenkrat začelo zamolklo bobnenje; bilo je to bučanje groma, ki ga je podil proti nam silen vihar. Oblaki so se temno in grozeče gromadili nad našimi glavami in se čez nekaj trenutkov izpraznili nad nami. V nekaj minutah so ugasnili naši ognji, šotori so se podrli in puškine piramide je vihar razmetal semintja. Črna tema nas je obdajala in nikdo ni več vedel, kod in kam.

Da si poiščem zavetišča, sem jo ubral naravnost čez polje proti bližnji vasi, ki mi jo je semintja pokazal blisk v nočni temini. Zopet je posvetil blisk in zdelo se mi je, da vidim pred seboj pot, in vesel, da bom imel pod nogami vsaj trdna tla, dirjam proti njej. Toda

komaj sem storil nekaj korakov, kar mi zmanjka tal pod nogami. To, kar sem imel za pot, je bil le narasel mlinški potok.

Ko sem v tej neprostovoljni kopeli zopet prikukal iz vode, sem splaval na breg in končno vendar moker kakor miš došel v vas, kjer sem stopil v prvo hišo, na katero sem naletel. Nekaj časa v temi okrog stikajoč sem nazadnje vendar našel neka vrata, katere tiho odprem in opazim, da je soba natlačeno polna spečih vojakov. Tipajoč dalje naletim na veliko, prijetno toplo lončeno peč, okrog katere je bila, kakor sem čutil, pritrjena klop. To je bilo kakor nalašč zame. Slekem sem brzi svojo mokro obleko, jo ovil in obesil, da bi se posušila, sam pa se zleknil po klopi ob topli peči.

Ko se je začelo daniti, sem se zopet oblekel in se tiho, kakor sem prišel, zopet splazil iz hiše. Ko sem došel nazaj v naše taborišče, sem našel vso svojo opravo sredi blata in mlakuži.

K sreči je jutro 30. junija zopet prineslo lepo vreme, in toplo solnce je kmalu posušilo vse naše mokre reči. Še isti dan smo dospeli do Vilne, glavnega mesta Litavije, kamor je bil že prejšnji dan prišel cesar z oddelkom svoje telesne straže.

Tukaj smo ostali nad štirinajst dni. Dne 16. julija zvečer ob 10. uri smo zapustili mesto in odmarširali v smeri proti Borisovu. 27. julija smo pri mestu Vitebsk naleteli na ruske čete in se jim postavili nasproti na neki višini, ki je obvladovala mesto in okolico; sovražnik je imel zasedene višine na desni in levi mesta. Konjenica kralja Murata je izvršila že nekaj napadov. Ko smo se bližali mi, naenkrat zapazimo, da je precejšnje število ruskih konjenikov, ki so bili pravkar vrženi nazaj, presenetilo kakih dvesto naših od 9. linijskega polka, ki so se drznili predaleč naprej.

Ze smo menili, da so naši izgubljeni, kajti ločeni od njih po reki, jim nismo mogli hitro na pomoč. Toda dobro izurjeni, vojske navajeni fantje, pod poveljstvom izvrstnih častnikov so se naglo združili v četverokot in tako pogumno odbijali ponovne napade sovražnih čet. Kmalu je nasip mrtvih in ranjenih konj in jezdecov obdajal malo junaško četo, tako da ni mogel sovražnik nič več opraviti in se moral ob vselem kriku naših čet, ki so z griča dolj opazovale junaški boj, umakniti.

Mala četica se je takoj nato mirno vrnila, in cesar je najhrabrejše izmed njih odlikoval s tem, da jim je podelil red častne legije.

Kmalu nato smo se utaborili. Tu me obišče dvanajst vojakov, ki so bili vsi doma iz mojega rojstnega mesta Kondé (Condé). Deset izmed njih so bili tamburji, en njihov major, dvanajsti pa korporal, vsi pri enem in istem polku. Izrazil sem jim svoje veselje, da imam priliko videti toliko svojih najožjih rojakov, obžaloval sem pa, da jim nimam s čim postreči. Tu mi major prestriže besedo, češ, da niso

zato prišli k meni, ampak nasprotno, prišli so me povabiti, naj grem z njimi, da pri njih preživimo nocojšni večer, ker so zaplenili kuhinjski voz nekoga ruskega generala z vinom in drugimi slastnimi krepčili.

Razume se samoobsebi, da si tega nisem pustil dvakrat reči. Odšel sem z njimi, in reči moram, da smo se ob vozu ruskega generala prav dobro imeli. Kramljali smo celo noč o domovini in naših dosedanjih dogodkih. Šele strel iz topa, ki je naznanjal nastop dneva, je naredil konec veseli družbi. Ločili smo se v nadi, da se skoraj zopet vidimo. Ubogi reveži! Če bi bili takrat vedeli, kako blizu jih čaka pogin.

Bilo je 28. Za ta dan smo pričakovali bitke, toda Rusi so se bili tiho umaknili in mi smo zasedli mesto Vitebsk, kjer smo ostali štirinajst dni. Dne 16. avgusta zgodaj zjutraj smo dospeli pred Smolensk, v katerem so se bili ravnokar utaborili in zaprli sovražniki. Naše čete so zasedle takozvano »sveto polje«. Zelo močno zidovje s starodavnimi stolpi je obdajalo mesto. Ob vžnožju na drugi strani je tekla reka Dnjeper. Takoj smo se odločili za napad in topovi so začeli grometi. Ko smo prihodnje jutro mesto naskočili, smo bili zelo razočarani, ko smo našli mesto prazno in mrtvo. Rusi so ga bili — zapustili, most za seboj podrli in se utaborili na višinah onstran reke in odtam s kroglijami in granatami razrušili skoraj vse hiše, predno so odšli. Veliko število prebivalcev je vsled tega iskalo zavetišča v katedrali.

Dne 21. smo začeli prodirati dalje in prišli do Dorogobuša, ki smo ga 24. zapustili in zasledovali Ruse do Vjasme, ki je bila že v plamenu. Prvi dan v septembru smo dosegli mesto Gšatsk in ostali tam dva dni, kjer smo dopolnili svoje zaloge streljiva, da bi bili za nastopno veliko bitko, katere smo se nadejali vsak dan, dovolj pripravljene.

DRUGO POGlavJE.

Prvi boj.

Dne 4. septembra smo ostavili mesto Gšatsk in že prihodnji dan smo trčili na rusko armado, ki se je bila že dobro utaborila in pričakovala napada. 6. septembra se je naša vojska pripravljala za veliko bitko, ki se je imela biti prihodnji dan: eni so urejali svoje orožje, drugi pripravljali obveze; mnogi so delali svojo oporoko, kar jih je bilo pa bolj bréžskrbnih in lahkoživih, so pa prepevali ali pa sladko spali. Vsa cesarska garda je dobila ukaz obleči paradno obleko.

Drugo jutro ob petih je že vse stalo pripravljeno za boj. Cesar, ki je bil že precej zgodaj na konju, je resnega obraza jahal mimo posameznih čet, da se prepriča, če je vse v redu in da s svojo navzočnostjo navduši svoje vojake.

Ob sedmih se je vnela bitka. Posamežno in podrobno jo opisati, mi je

skoraj nemogoče, a v celi armadi je zavladovala nepopisna radost in velikanško navdušenje, ko so začeli govoriti topovi in so bili vojaki prepričani, da so Rusi topot vendar sprejeli bitko. Prejšnji večer in del noči je padal droben, mrzel dež, ko pa je napočil dan, se je zjasnilo in sonce je prijetno prigrevalo z jasnega neba.

Kakor vse naše bitke, tako je bila tudi ta predvsem boj topništva. Od naše strani je padlo baje 120.000 strellov. Rusi so imeli 50.000 mož ranjenih in mrtvih, in med temi, kakor se je govorilo, 50 generalov. Naše izgube so znašale okrog 17.000 mož, z 43 generali, od katerih so bili nekateri mrtvi, drugi pa ranjeni.

Naš oddelek se je ves dan nahajal v rezervi, a vendar so kroglje padale tudi v naše vrste in celo okrog mesta, na katerem je stal cesar.

Šele temna noč je naredila konec krvavemu klanju, in mi smo ostali čez noč na svojih prostorih. Zjutraj sva si z nekim podčastnikom ogledovala bojno polje, kjer so se najinim očem nudili strašni prizori. Na tem potu sva prišla tudi v neko globel, kjer je bila prejšnji dan bitka prav posebno vroča. Sedaj so stali tam šotori kralja Murata. Ko sva tja dospela, je bil ravno zdravnik dvema ranjenima topničarjema odrezal zdrobljeno nogo. Mirno sta prenašala bolečine. Ko je bila operacija gotova, je dal kralj vsakemu čašo vina, da sta se okrepčala, potem je pa odšel na izprehod proti robu globeli. Njegova odlična hrabrost, hladnokrvnost in ponosna hoja, kadar je s sabljo in roki dajal povelja, ali, če je trehalo, tudi sam udaril, vse to je vedno vzbujalo občudovanje v očeh vsakega, ki ga je gledal. Poznati ga je bilo vedno že iz daljave na njegovem ozkokrajnem, žametnem klobuku s plapolajočo belo perjanico in po vihrajočem plašču.

Nastopni dan smo zapustili bojišče in še isti dan dospeli v Mošajsk, odkjer so naše čete sovražnika prepodile. Dne 10. septembra smo pritiskali za sovražnikom do večera; ko smo se ustavili, sem dobil povelje k oddelku, ki je imel stražiti grad, v katerem je prenočeval cesar. Meni odkazano mesto se je nahajalo na poti, ki je vodila h gradu. Kmalu po mojem dohodu tja pride mimo mene služabnik, Poljak, čegar gospodar je bil pri generalnem štabu, vodeč seboj tovornega konja. Žival je že komaj vlekla za seboj svoje izmučene noge in se tik pred nami zgrudila na tla. Ves hlapcev trud, spraviti konja zopet pokonci, je bil zaman; zložil je torej prtljago s konja, jo naložil samemu sebi na hrbet in pustil žival njeni usodi. Komaj pa nam je izginil izpred oči, ko je moje lačno moštvo planilo nad konja, ga pobilo in mu izrezalo najboljše dele. Začeli smo kuhati in se gostiti in s tem smo prebili celo noč.

Zjutraj je prišel po poti od gradu sem cesar s kraljem Muratom. Ko je došel do nas in zagledal razmesarjenega konja, je obstal in vprašal, če smo

si morda kuhali konjsko meso. Ko sem pritrdil, se je nasmehnil in rekel: »No, le potrpite še nekoliko, v štirih dneh smo v Moskvi; tam boste počivali in dobili boljšega prigrizka; pa saj tudi konjsko meso ne diši slabo.« To reki je šel naprej svojo pot.

Drugo jutro je bilo vreme prijazno in korakali smo dalje. Zvečer 13. smo taborili v bližini samostana in drugih lepih poslopij, ki so kazala, da se bližamo velikemu mestu. Res nismo bili več daleč od Moskve. Nastopni dan sem se nahajal pri prednjih stražah. Po preteku ene ure so nam dali nekoliko počitka. Med tem sem zapazil nekoga vojaka, ki je nosil svojo levo roko v obvezi in na puško oprt stal ob cesti, kakor bi koga pričakoval. Kmalu sem spoznal v njem enega izmed onih 12 rojakov iz Kondé, ki so me obiskali v taboru pri Vitebsku. Ko sem ga prijazno pozdravil, mi je dejal, da se je postavil semkaj v nadi, da dobi mene. Na moje vprašanje, kako gre našim starim znancem, mi odvrne, udarši s puškinim kopitom ob zemljo: »O zelo dobro! Vsi so mrtvi — padli na polju časti in slave, kakor pravijo — in leže pokopani v velikih okopih ob Moskvi. Nikdar ne bom pozabil te bitke. To ni bil boj, to je bilo mesarsko klanje!«

»In kaj imaš pa tu na roki?«

»Eh, nič posebnega! Strel med komec in ramo. Toda sediva za trenutek, da ti povem, kako se nam je godilo.«

In začel je:

»Takoj v začetku boja, ob sedmih zjutraj, smo že prišli v najhujši ogenj. Naš general je bil kmalu ranjen, ravnato tisti, ki je stopil na njegovo mesto, in potem tudi tretji. Nato je kot četrti general Anabert od garde prevzel poveljstvo. Ukazal je takoj nasok. Mi smo stali v prvih vrstah, kar teče so nas kar kosile, med mrtvimi so bili tudi naši prijatelji. Tudi general je bil ranjen, a je pri vseh teh izgubah imel vsaj zadoščenje, da je vzel sovražniku utrdbo. Rano na roki sem opazil šele tedaj, ko smo bili že na utrdbi.

»Pojavile so se skeleče bolečine, ki so me prisilile, da sem se vrnil na obvezovališče, da mi odstranijo kroglo. Med potjo sem srečal našo marketenderico s steklenico žganja v roki. Bridko je jokala, ker je od ranjencev izvedela, kaj se je zgodilo z našim polkom; prosila me je, naj jo peljem k polku, da bo še koga pokrepčala s požirkom pijače. Šel sem torej z njo nazaj, in ko sva dospela do naših tamburjev, ki so ležali poleg svojih razbitih bobnov, je glasno tarnajoč stopala od enega do drugega in iskala v njih življenja. Mnogi so še živeli, med njimi tudi njihov major. Pokleknila je poleg njega, da mu vlije v usta požirek žganja; kar se zopet vname boj, kajti Rusi so znova pritiskali, da dobe nazaj izgubljeno utrdbo. Marketenderica glasno zakriči; krogla je zadela palec njene leve roke in se potem zapičila v ramo umirajočemu. (Dalje.)

RAZGLED PO DOMOVINI

Cenj. naročnike opetovano opozarjamo, da naj se požurijo z obnovitvijo naročnine, ker bomo list ustavljali že v drugi polovici januarja in morajo dotlej biti v redu vsi naši zapiski za posamezne naročnike.

— Zopet in zopet moramo prositi, naj se po »Domoljubovih« položnicah ne plačuje nobena druga stvar kot samo in edina »Domoljuba«, torej noben drug časopis in nobena knjiga. Kdor bo po naši položnici poslal kak drug denar, ga bomo vpisali samo na račun njegove naročnine. K sklepu pa še enkrat: Nabirajte pridno svoje naročnike in opominjajte dosedanjel

Nekaj novega za naše bralce. Z današnjo številko pričenjamo prinašati novo krasno povest »Leto 1812«, ki popisuje strašno vojsko tega leta med Napoleonom in Rusi. Ker je ravno sto let, kar se je to godilo, in letošnja balkanska vojska živo spominja na takratne dogodke, bo gotovo ta povest vzbudila veliko zanimanje med našimi bralci.

Pastirski list ljubljanskega knezoškofa, ki govori o največji narodni nesreči, o piančevanju, so pričeli prvo adventno nedeljo brati po vseh cerkvah. Bolj primernege in bolj koristnega predmeta Presvitli, ki ljudstvo ljubi, ni mogel izbrati vernikom za adventno premišljevanje.

Drugi sešitek »Vojske na Balkanu« smo razposlali naročnikom, ki so se dosedaj oglasili, »ninuli četrtek. Naročniki, ki 2. sešitka dosedaj še ne bi bili prejeli, naj ga takoj zahtevajo na ondodni pošti. — Na mnoga vprašanja naznanjamo tudi, da bomo račune razposlali z enim prihodnjih sešitkov, za več sešitkov naenkrat. Ker se dannadan oglašča mnogo novih naročnikov, nam ni mogoče računov in položnic z vsakim sešitkom sproti razpošiljati. Kdor pa želi plačati nekaj sešitkov takoj, naj pošlje ta vsak sešitek s poštino vred 42 vinarjev. — »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Somoslovenski napisi in deželni odbor. Z ozirom na okolnost, da posamezna okrajna glavarstva silijo županstva, naj samo-slovenske napise trgov in vasij zamene z dvojezičnimi, je sklenil deželni odbor, storiti pri vladi primerne korake in jo opozoriti, da je tako siljenje skrajno neumestno.

Stavka v Vevčah pri D. M. v Polju traja neizpremenjeno dalje. V bližini Ljubljane imamo na stotine žrtev sedanje balkanske vojske. To je pošteno domače delavstvo v Vevčah, ki ga židje radi vojske na Balkanu izključujejo od dela. V Vevčah, sredi naše domovine, trpi na stotine sirot radi posledic balkanske vojske. Usmiljena slovenska srca, delavske organizacije, zbirajte pri svojih članih in pošiljajte svoje darove tudi za te žrtve na tajništvo S. L. S., Ljubljana, Miklošičeva cesta.

Premeščen je č. g. Viktor Lunder, kaplan, od Sv. Martina na Pohorju v Gornjo Poljskavo na Štajerskem.

Za ranjence in sirote na Balkanu je zbral doslej dnevnik »Slovenec« 9572 kron 35 vin. ter odposlal zbirko na pristojna mesta v Bulgariji, oziroma Črnigori in Srbiji. Ker bo beda tudi še po vojski izredno velika, bo »Slovenec« tudi še nadalje sprejemal in odpošiljal nove darove. V soboto so odposlali iz Ljubljane osem velikih zabojev posteljnine in perila, vsega skupaj 630 komadov. Hvala prisrčna vsem darovalcem in darovalkam. Porabne so samo snažne in ne preveč obrabljene stvari.

Umril je dne 29. novembra v Cerknici na Notranjskem Andrej Hren, oče č. g. Jož. Hren, bogoslovca v Gorici, v starosti 77 let. Pogreb se je vršil v nedeljo dne 1. decembra popoldne ob 3. uri. N. p. v m.!

Demantno poroko sta obhajala dne 23. novembra v Gradišču pri Renčah na Goriškem bivši zidarski mojster Miha Saksida in njegova žena Katarina. Oba sta še krepka in zdrava.

Mrtvega v zapuščenem vinogradu so našli dne 19. novembra med Vel. Žabljami in Vrtovčami na Goriškem 60 letnega Filipa Vrtovec iz Šmarij. Sodi se, da je bil ondi mrtev osem dni, a ga nikdo ni pogrešal.

Ranam je podlegel v Šmartnem pri Kranju posestnik V. Hafner. Kot znano, ga je nedavno blizu Kranja z nožem napadel tovarniški delavec Jakob Bertoncelj in mu zadal več smrtnonevarnih ran, ki so sedaj nesrečnika spravile v prezgodnji grob.

Zopet nesreča na lovu. V nedeljo, dne 24. novembra je na lovu streljal na lisico č. g. Anvon Kordiš, posestnik in odbornik posojilnice v Travniku. Gosp. Kordiš je lisico obstrlel; ker je pa poizkušala bežati, je zagrabil za dvocevko in jo s kopitom udaril. Pri tem se je sprožila druga cev in je strel zadel njega samega tako nesrečno, da je obležal mrtev.

Vlak je skočil s tira. V petek, dne 29. novembra zjutraj je skočil med postajama Nomenj in Sotesko vlak s tira. Pet vagonov je močno poškodovanih. Vlaki so imeli zamude.

Najden utopjenec. Dne 25. novembra zjutraj so našli v Ljubljani v Gradašici nad Kolezijo mrtvega pleskarskega pomočnika Ivana Rožiča. Navedenec si je slekel obleko ter jo položil na breg, potem pa šel v vodo. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Pogorela je v nedeljo dne 24. novembra zjutraj ob štirih žaga na Fužini poleg graščine na Mirni na Dolenjskem, last graščaka g. Karola Mulleya. Mirnski gasilci so bili kmalu na mestu požara in ubranili, da ni pogorela poleg stoječa mlatilnica, imenovana »mašina«, ki je precej veliko poslopje z mlatilnim strojem, ki ga goni vodna moč.

Tudi v Litiji tovarna zaprta? Govori se, da so zaprli radi balkanske vojske tudi

tovarno v Litiji, vendar dajo podjetniki delavstvu polovico plače.

Plača goriškega župana. Goriški župan ima sedaj plače 6000 K; od l. 1913. pa hoče imeti plače 8000 K, torej 2000 K več.

Požar v Biljah. Minolo soboto, dne 23. novembra okolu 8. ure zvečer je izbruhnil v hlevu in seniku posestnika Jož. Fornazariča v Biljah pri Gorici požar. Hlev in senik sta pogorela do tal. Živali so še o pravem času rešili. V nevarnosti so bile tudi bližnje hiše, ker je pihala močna burja. Škoda je velika, posebno pa, ker Fornazarič ni bil zavarovan. Kako je nastal požar, se ne ve.

Gorelo je v noči od 24. na 25. novembra gospodarsko poslopje gostilničarja Moserja v Mariji na Zili na Koroškem. Obilni sneg in marljivi gasilci so preprečili še večjo nesrečo. Imenovano poslopje je pogorelo zadnjič l. 1909.

Nesreča v boroveljski žičarni. Te dni je prijel stroj nekega delavca, ki je nesel na rami nezvito žico, in ga potegnil med valje. Predno so mogli ustaviti stroj, je dobil delavec mnogo nevarnih poškodb na glavi.

Napad pri Podbrdu. V nedeljo dne 24. novembra zvečer se je vračal tesarjev sin Kalovčan s Planine pri Cerknem na delo v Podbrdo. Pod Kukom, sredi ceste med Hudajužno in Podbrdom, sreča dva vandrovca. Vprašata ga, če ima kaj denarja. Ko je odgovoril, da ne, zahtevata od njega uro in skočita k njemu. Prvi ga zgrabi. Kalovčan pa naglo seže v žep po nož in zamahne z njim okoli sebe. Če je koga ranil, ni videl v temi. Drugi napadalec vzame tovarišu iz žepa samokres ter ustrelji trikrat za bežečim Kalovčanom. Dve krogli sta mu žvižgali mimo ušes, a zadeli ga nista. Naslednji dan je Kalovčan zapazil, da ima na prsih skozi obleko do kože prerezano 4 cole na dolgo.

Vse važne železniške zgradbe na Goriškem so glasom naznanila okrajnega glavarstva v Gorici zastražene ponoči po vojaštvu, posebno še predora v soški dolini, veliki solkanski most in drugo. Po teh zgrabah se smejo muditi le železniški uslužbenci.

Novice iz Amerike. Ustrelil je v Duluth, Minn., rojak Jakob Gaberšek rojaka Vincenca Goloba. Golob je pobegnil. — V Ralpthon, Pa., je eksplodiral smodnik v kompanijski hiši in usmrtil štiriletnega sina in 12 letno hčerko Frana Požuna. — V Chelan, Wash., je ubilo med delom rojaka Josipa Pelosa, p. d. Koleša, rodom iz Velikega Mirna na Primorskem. — V Clevelandu je povozil in usmrtil vlak rojaka Henrika Ozinka, p. d. Citrarja. Ponesrečil se je na poti na lov. — S samoumorilnim namenom si je streljal v glavo v Gilbertu 31 let stari John Shustar iz Podgore pri Dobremplju. Ranien ni smrtnonevarno. —

V Gilbertu se je poročil Ignacij Gostič, doma iz kamniškega okraja, z Nežiko Tomšič, rodno iz Loza.

Stroj za glasovanje nameravajo vpejati v avstrijski državni zbornici. Pred vsakim poslancem bodeta na pultu dva električna gumba, eden z napisom »da«, drugi z napisom »ne«. Poslanci bodo pri glasovanju pritisnili na poljuben gumb in na steni, kjer bodo številke vseh sedežev, se bode pokazal rezultat glasovanja.

Sv. Jožef, Celje. Pomotoma so se v »Bogoljubu«, duhovne vaje za dekleta naznanile na 21. decembra 1912. Popravimo, da se bodo vršile, kakor druga leta, od 21. do 25. januarja 1913. — Predstojništvo misijonske hiše.

Kranjska deželna banka v Ljubljani izdaja $4\frac{1}{2}\%$ zastavne liste na podlagi danih posojil, vknjiženih na posestva, in $4\frac{1}{2}\%$ komunalne zadolžnice na podlagi danih posojil občinam in drugim javnim korporacijam. Kdor kupi te papirje, naloži svoj denar najvarnejše, ker jamči zanje razun zastavljenih posestev tudi dežela Kranjska. Ker se izplačujejo obresti polletno, se obrestuje denar po 4 K 55 vin. od vsakih 100 K. Opozorjamo na današnji inserat. Vsa pojasnila daje »Kranjska deželna banka v Ljubljani« v svojih prostorih v deželnem dvorcu.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$ brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Da se odstrani kronično zaprtje, je priporočiti daljšo vporabo pripravnega sredstva. Po mnogostranskih znanstvenih poizkusih je k temu najbolj sposobna v prvi vrsti Franc Jožef-ova grenčica, ki izvira v staroznanih Franc Jožef-ovih zdravilnih vreclih v Budimu. (Budimpešti). Tudi nadaljna vporaba te izvrstne rudninske vode ne povzroča niti najmanjše poškodbe prebavnih organov, nasprotno učinkuje, da je odvajanje vedno točno in ugodno. — Naravna Franc Jožef-ova grenčica, ki je že dolgo vrsto let v neprestani vporabi tudi na japonskih vseučiliških bolnicah, se mora označevati kot idealno odvajalno sredstvo in popolnoma za-

služi dober sloves, ki ga uživa po celem svetu. — Vsaka lekarna, drožerija in prodajalna rudninskih voda ima v zalogi pristno Franc Jožef-ovo grenčico, tako da je vsakemu lahko mogoče, nabaviti si za nizko ceno to prvovrstno sredstvo. 50

Gorenjske novice

g Iz št. Vida nad Ljubljano. Popravki. Dve neljubi pomoti sta se nam vrinili v zadnje poročilo o občinski seji. V posredovalen urad za šent Vid ni bil izvoljen Juvan, marveč Čamernik iz Poljan; davek na pijačo je sklenjen na pivo 1 vin., na vino 2 vin. od litra, ne pa narobe. — Ni vsem v šeč ta davek. Ne moremo pomagati. Prepričani smo pa, da je deželni odbor s to odredbo zelo modro ravnal in za prihodnost veliko koristil. Katerih ljudi je največ v ječah in bolnišnicah? Ali ne takih, ki so pijači vdani in ki v veliki večini nobenega davka ne plačujejo! Ali ni torej pravično, da vsaj alkoholne pijače malo dražje plačujejo, če jih hočejo piti! — Posredovalni urad se je ustanovil tudi po naročilu in navodilu deželnega odbora. Ta urad ima nalogo poravnati razpore glede denar. terjatev in pravice do nepremičnin; glede določitve ali poprave mej nepremičnih posestev; pa tudi glede zemljiških in stanovanjskih služnosti. Koliko nepotrebnih preprirov pa tudi denarja se je dosedaj znosilo v Ljubljano. Kdor bo pameten, bo odslej vse to lahko prihranil. Zakaj bi naše pravde razsojali tuji ljudje, ki ne poznajo naših domačih razmer, in ne mi sami, ki drug drugega težave in razmere poznamo! Saj je že sv. Pavel Korinčane nekam podobno opominjal: »Ali res nimate med seboj nobenega modrega človeka? Niti enega, ki bi mogel razsoditi med brati?« I. Kor. 6.

g Mošnje. Bivši nadučitelj Korošec je tu veliko let politično slepomišljal s svojo »narodnostjo« ter izkoriščal za liberalizem mošenjsko mlekarino. Sedaj, ko je že davno pobral šila in kopita in odšel na Bohinjsko Belo prodajat svojo gospodarsko modrost, nam pa pošilja svojo boljše polovico dol begat naše zadržnike, ki mlekarini oddajajo mleko, in vabiti mladi svet na zabave in plese. Naj se vendar ženska izpametuje in naj opusti to, če ne jo bo treba enkrat jasneje poučiti, da je občina že do grla sita te vsiljivosti. Občina ne more trpeti nočnega vasovanja po gostilnah, kjer se brez dovoljenja prirejajo plesi. (»Gorenjec.«)

g Na Rovih bo imel državni in dež. poslanec dr. Krek drugo adventno nedeljo, 8. decembra ob 3. uri popoldne v društveni dvorani političen shod.

g Nesreča. Na Kolovcu »pri Bunčku« je 28. novembra nenadoma umrla 18 letna

Frančiška Vodlan — ustreljena. Kolovški graščinski gozdar je prišel v hišo in pustil v veži nabasano puško. Ta je baje na klopi spodrsnila, se sprožila in naboj je šel v ubogega dekleta, ki je kuhala pred pečjo. V nekaj trenutkih je bila mrtva. Škoda mladega življenja!

g Smlednik. Naša občina je te dni napravila za posamezne vasi table, in sicer s slovensko-nemškimi besedilom. Če imajo mesto Ljubljana in drugi prometni kraji table s samoslovenskim besedilom, bi pač naše županstvo lahko vedelo, da tudi po naših vaseh za enkrat zadostujejo samoslovenski napisi. Kakemu beraču ali vandrovcu iz nemških krajev pač ne gre streči z nemškimi napisi ter s tem po nepotrebnem razburjati domače ljudi. — Pot iz Pirnič v Smlednik čez Brezovec je vsled strmih klancev in obilne ilovice v tako slabem stanju, da bi Pirničan, gredeč po tej poti v cerkev, skoraj dobil popolen odpustek. Steza ne za ljudi, temveč za divje koze. Ugibalo se je že tu in tam, da bi se pot speljala nižje okrog hriba, a je pri tem ostalo. Pirničanje, ki to želijo, imajo pravico zahtevati, da jim njihova občina v tem oziru gre na roko.

g Iz Šmartnega pri Ljubljani se nam poroča: V soboto dne 23. novembra t. l. se je dogodil v naši vasi slučaj, ki nam jasno kaže, kam privede človeka slaba tovaršija, žganjepitje in ponočevanje. Cajhnov iz Snerberjev je zaklal Lorenčevega iz Šmartnega, ko sta se zvečer vračala od dela. Seveda ni bil ne prvi ne drugi član našega društva ali Orla. Čujte in stimitel! Naši liberalci so po liberalnih časopisih raznesli novico, da sta oba fanta bila »čuka«; seveda vedo zopet mnogo povedati o čukih-pobijalcih. Vsi vemo, kaka sta bila ta dva fanta. Cajhnov, znani pretepač, je bil največji sovražnik naših fantov, naše organizacije; Lorenčev je bil sicer miren človek, a v našo družbo ni hodil, ni maral za društveno življenje. Ta slučaj nam daje povod, da vnovič kličemo vsem vaščanom: Vun z liberalnimi časopisi, ki na tak grd način razširjajo laži; spoznajte te vaše liberalne prijatelje, ki vas pred svetom grde potom časopisov!

g Brezovica pri Dobu. Eno leto je preteklo, odkar smo pomedli vse liberalce iz odbora. Nekemu bivšemu svetovalcu pa je to posebno hudo, zato zabavlja čez vse. Ajdo mu je slana vzela, par kupov sena iz močvirnega travnika, ceste so v slabem stanu in mnogo drugega mu čvrči po glavi, o županu pa pravi, da bi vse direktne davke lahko odpisal, ali vsaj preskrbel, da se odpišejo. Toda, dragi, saj si bil svetovalc, zakaj pa nisi porabil svoje velike moči? Ceste so zdelane, blagajna prazna s precejšnjim primanjkljajem, sedanji župan pa nima daru, delati čudeže. Pomedil pred svojim pragom, posebno pa v hiši, katero oskrbuješ; poglej malo, kako se izpolnuje v bližini policijska ura, pa ti bomo bolj hvaležni.

g Iz Lukovice. (Seja cestnega odbora.) Dne 28. novembra se je vršila seja cestnega odbora, v kateri se je predložil proračun za bodoče leto. Pri seji sta bila navzoča tudi dr. Lampe in nadsvetnik Klinar. Šlo je za važne stvari, za sprejem nekaterih cest med okrajne, zato ni bilo nič bolj umestnega kot povabiti zastopnike

deželnega odbora. A našel se je liberalni odbornik notar, ki je po liberalnem načinu hotel osmešiti novi cestni zakon, ker so ga sklenili klerikalci, in mislil dokazati, da bo po novem cestnem zakonu brdski okraj oškodovan, ker bo moral več prispevati kot do zdaj. Toda slabo se mu je obneslo, ker mu je nadsvetnik Klinar s številskimi dokazal, da bo po novem zakonu brdski okraj prispeval le eno tretjino, dežela pa dve tretjini. Za eno blamažo je mož bogatejši. Sklenilo se je tudi, da se sprejmejo med okrajne ceste cesta Prelog, Krumperk, Gorjuš, Krtina, potem cesta Blagovica — Vranke z nadaljevanjem v litijski okraj, na cesti Trojana — Čemšenik — Kotredež pa naj se izvrši ogled, kako bi se ta cestna zveza najprimerneje krajevnim razmeram trasirala.

g Moravče. Duhovne vaje se vrše za moravško faro od 12. do 22. decembra; vodili jih bodo oo. jezuitje, in sicer 12. in 13. decembra za otroke, potem pa za žene, može, dekleta in fante. — Volitev vaškega odbora bo kmalu. Gotovo že liberalci težko čakajo, da se jim odvzame to breme, a bomo prej premislili. Velike kose iz te juhe bodo prej morali pobrati, potem morda bo kaj, ali pa tudi nič.

g Iz Češnjic v Tuhinju. Neki »kmet, ki s svojo glavo misli«, ki pa ni kmet in ki le z liberalnimi možgani misli, podaja v »Slov. Domu« Češnjičanom nauke glede prezidave mežnarije. Že parkrat je ropotal po »Slov. Domu«, pa smo se ga pozabili spomniti, da bi mu kaj odgovorili. To ga jezi in zato zopet pozornost nase obrača. Naj mu torej povemo, da mi Češnjičani zidamo ne le cerkve in farovže in vile, ampak — strmi in čudi se in vеди, da bomo imeli že to pomlad v cerkvi nov tlak in novo lepo kameno obhajilno mizo in — zopet strmi in se čudi in vеди, da bo k letu osorej tudi že farovška štala krita z opeko, ki jo bomo vzeli naravnost od Vidica iz Ljubljane. Poglej, koliko novic, ki jih bravci »Slovenskega Doma« še ne vedo! Kar se tiče mežnarije, je sedaj vse tako napeljeno, če nam bo šla višja šolska oblast na roko, da bomo Češnjičani za vselej prosti nove šole, obenem pa imeli popravljeno mežnarijo. Tako znamo mi Češnjičani ubiti kar dve muhi z enim udarcem in kažemo, da nismo teko zabiti, kot se šmartinskemu dopisniku zdimo. Seve, če pa šolska oblast ne bo šla na roko, potem bo treba zidati novo šolo z ogromnimi stroški, ki bodo pekli Češnjičane, veselili pa dopisnika v Šmartnu, ker bo imel upanje, da zna na ta način vendarle enkrat priti na Češnjice — liberalen učitelj. S sedanjim učiteljem ni zadovoljen in pravi, da nič ne zna. Jaz pa trdim, da pravopisja zna še vedno več, kot dopisnik iz Šmartna, ki je v svojem dopisu napravil nič manj ko 13 (reci: trinajst) pravopisnih napak. To kaže, da je mož rojen za dobrega agenta, a za slabega dopisnika. Neka vila v grabnu mu tudi ne dá mirno spati; še vsakikrat se je obregnul vanjo. Pa ne da bi se bal tega, ker bo lastnik vile imel odslej stalno volivno pravico v občini Češnjice?

Dolenjske novice

d Zagorje ob Savi. (Gostilničarski zvezi za zajutrek.) Čudno se nam zdi starim obrtnikom v tej stroki, da ima ta zveza za načelnika nekega mladeniča po imenu Karl Korbarja, seveda strašnega liberalca. Ta »mož« si domišlja, da je le on zmožen s svojim ravno takim pajdašem komu oskrbeti gostilničarsko koncesijo. To se pravi toliko, kakor da smo mi stari gostilničarji od njega odvisni, ako hočemo kam naše koncesije prestaviti ali na novo začeti. To je pa že precejšnja mera bahaštva. Kaj bi rekel njegov rajni oče, ako bi vse to vedel, ki je bil sicer tudi liberalec, a vendar za vsako stran nepristransko. Toda to ti povemo: prej bo Medija nazaj tekla, kot bomo mi tako plesali, kakor boš ti godel. Čevljar, ostani raje pri svojih kopitih in ne letaj toliko visoko, ako nočeš nizko pasti.

d Šmartno pri Litiji. Občini zbor kmetijske podružnice Šmartno-Litija se je vršil 1. t. m. Izvoljen je ves nov odbor, in sicer kot načelnik župan g. Leopold Hostnik, kot odborniki pa: Rudolf Berčon iz Javorja, Anton Strah iz Cerovce, Leopold Simončič iz Št. Jurja, Mat. Rihar iz Šmartna, Janče Dobravec iz Vel. Kostrevnice, Fr. Koprivnikar iz Štangarskih Poljan, Karol Jaklič iz Prežganja in Jožef Simončič iz Brega. S to izvolitvijo je prešla družba popolnoma v kmečke roke in odborniki so porazdeljeni po celem družbinem okolišu tako, da bo družba laglje dosegala svoj namen, kakor ga je dosedaj, ko so bili odborniki samo v središču. Bojazen dosedanega odbora, da bi brez njega podružnica nazadovala, se brzkone ne bude uresničila, kakor bo pokazala bodočnost. Prvo večje delo novega odbora bo pač premestitev podružnične drevsnice, ker je dosedanja po dolgih letih opešala. Kmetovalci, opripte se trdno svoje stanovske organizacije! — Umrla je po kratki bolezni na graščini Slatna gospa Marija Stare, soproga vpkocienega oskrbnika graščine Windischgrätz. Bila je dobrega srca in resnično pobožna in tudi naklonjena našim organizacijam. Navzoča je bila pri vsaki naši društveni prireditvi. Naj v miru počival! — Napovedani gospodinjski tečaj bi se mesto v mesecih decembru in januarju imel vršiti šele v mesecu februarju in marcu in deloma aprilu. Ker je pa tisti čas radi dela na polju in v vinogradu neugoden, se bo brzkone za letos moral odpovedati. — V sled sklepa občinskega odbora se bo dal tukajšnji občinski lov potom dražbe v zakup. Upamo, da bo c. kr. okr. glavarstvo v kratkem dražbo razpisalo. Ker je vsled železnične zveze dohod v Šmartno kaj ugoden, je upati, da se bo pri dražbi dosegla precejšnja svota.

d Ali je iz Prečne zopet kaj novega v »Domoljubu«? Tako povprašujejo tisti, ki našega lista ne znajo s pridom brati. Zavedni bravci pa najprej preberjo in premislijo uvodni članek in za tem z zanimanjem prečitajo druge podučne spise našega lista; novice niso poglavitna stvar. Samo zapeč-

karji, ki našega gibanja niso nikoli umeli, in pa naši nasprotniki, ti se vržejo samo na novice. Marsikako novico bi danes lahko napisali, kako je n. pr. pretekli teden smrtna kosa pokosila mlado ženo Marijo Kostrevc iz Bučne vasi, ki je zapustila več majhnih otrok. Nadalje Franceta Cesarja, železniškega delavca iz Prečne; bil je zvest pristaš S. L. S. — Še to in ono, a nočemo. Tudi naših nasprotnikov ne bomo oštevali. Zadnji čas pogosto prinaša »Slovenski Dom« dopise iz Prečne. Tem dopisom naj bo v odgovor samo tole: Takim listom, ki jih obsojajo v ogromni večini naši farani, se nam zdi na drobno odgovarjati veliko pod čast. Kdo se bo z »naprednjaki« prekekal? Kdo se bo z bikom bodel? Obresti pa silno iščejo in prosijo, da bi jim katero zasolili. Tisti prerok, ki se je svoj čas kmetom tako prijaznega in krščanskega delal, ta si je dobival pomagača kačjega lovca v svoj liberalni »graben« in sta kovala razne laži v »Slovenski Dom«. Pa naj se v listič podpiše ta ali oni, mi vemo, odkod burja vleče in zato se smejemo. S časnikarskim papirjem nas nikdo ne užene. Hujše bi bilo, če bi nas kak vol pobodel, kakor pa če me dajo v časopis, — je rekel zadnjič neki naš mož. Časnikarsko črnilo nam bodi deveta brigada!

d Zagorje ob Savi. Naša »Ljudska gospodarska zadruga« je naročila naravnost iz Nemčije cel vagon umetnih gnojil. Gnojila bodo došla ta teden. Kakor smo zvedeli na merodajnem mestu, bodo precej cenejša, nego so pri naročitvi manjših množin. Vse naše kmečke posestnike vabimo, da si potrebna umetna gnojila nabavijo pri naši zadrugi, ker bodo precej cenejša, nego drugod. — Kdor hoče dobiti popolno in natančno sliko o bojih naših bratov na Balkanu, naj si naroči v naši zadružni prodajalni knjigo »Vojska na Balkanu 1912.« Knjiga bo izšla v posameznih zvezkih in je opremljena z lepimi slikami. Stala bo 3 do 4 krone.

d Loški potok. Ponesrečil se je na lovu pretekli teden trgovec in gostilničar g. A. Kordiš. Bil je tajok mrtev. Zapušča soprogo in pet nedoraslih otrok. N. v m. p. — Umrl je najstarejši mož v fari J. Lavrič v Šegovi vasi. Dosegel je lepo starost 92 let. Pa je še nekaj korenjakov, ki jo mahajo proti 90 in morda še čez. Splošno pri nas ljudje dosejajo radi dobrih zdravstvenih razmer našega kraja izredno visoko starost.

d Št. Janž. Štiri blamaže, ki so jih dosegli liberalci. Prvo: Ko so hoteli vzeti staro šolo in zabraniti graditev društvenega doma. Takrat jim je mogel priti na pomoč c. kr. okrajni glavar in dobili so »dolge nosove« ter zvedeli, da so neumni kot »isti pes, ki v luno laja«. Drugo: Ko so pritožbe pošiljali na višje oblasti, češ, da se škarp okrog cerkve ne sme podreti, na kar so jo sami liberalci izvozili. Tretjo: Ko so pobirali podpise in pošiljali pritožbe do prevzvišenega knezoškofa, misleč, da bodo tako župnika izgnali iz Št. Janža, pa so le sami sebe udarili po ustih. Četrta: Ko so divjali v Ljubljano, da bi izprosili za kapelana, ki jim je bil vseč, pa tudi tukaj so imeli »smolo«. Zares, smil jo se nam, kamor so se zleteli, povsod so dobili le dolge nosove. Iz tega sledi, da so liberalci na

kraju propada, ker nimajo nobenega vpliva več. — Zelo pa nas to zanima, kako se bode o tem izrazil Brce, oče liberalizma, in pa njegova Ančka, ki so se jima štrene zmešale?!

d Z Rake. Že pred nekaterimi leti je bilo slišati, da se nastavi pri nas pismo. Kljub temu, da je promet na naši pošti jako velik, ga še danes nimamo. Dostavljanja pisem po šolskih otrocih ni odobravit in se je tudi opustilo. Gotovo je zato dovolj vzrokov. In tako leže pisma in druge važne stvari po več časa na pošti, ako naslovnik ne sluti, da bi šel sam iskat. Večkrat so že vsled tega nastale neljube okolščine. To nikakor ne odgovarja več potrebam današnjega časa, tudi pri nas ne. Nikdo se ne zgane, da bi storil v to potrebne korake v korist prizadetega ljudstva. Skrajni čas je že, da bi se vplivalo v tem oziru na merodajnem mestu. — V torek, 26. novembra, smo spremili k zadnjemu počitku vrlega moža posestnika Jan. Gorenc iz Dolge Rake. Pokojni je bil mož verskega prepričanja, zvest pristaš načel S. L. S. in dolgoletni bravec in naročnik »Domoljubov«. Svoj čas je bil tudi načelnik krajnega šolskega sveta na Raki in zavzel dolgo vrsto let odlično mesto v občinskem odboru. Mnogobrojni obisk ob času mučne bolezni in številno spremstvo na zadnji poti dokazuje, da je bil pokojni spoštovan in obče priljubljen. S. m. v. l. Ostalim sožalje!

d Škocijan pri Mokronogu. Nevarno se je končal večerni sestanek učiteljev in učiteljic. Dne 24. nov. so se zbrali — 11 po številu — v samotni gostilni pri Kresalu na Zameškem v škocijanski fari. Sredi veselja počli nenadoma strel skozi okno. Zadene steklenico na mizi in jo raznese. Poleg tega oškrope svinčenke navzoče goste. Najnevarneje je bil ranjen bivši Bonov komi, ki je bil tudi med njimi, in njegova obmizna sosedica učiteljica iz Rake. Bonovega so še tisto noč odpeljali v bolnišnico. Vse je objel nepopisen strah. Eden izmed učiteljev je, kakor pripovedujejo, omahnil iz stola na tla z besedami: »Jaz sem že preč«. Pa ti-stemu ni bilo hudega. Aretirali so petero osumljenih oseb. Bajje je bila maščevalna ljubezen kriva.

Notranjske novice

n Iz Borovnice. Dne 19. novembra je bila pokopana na tukajšnjem pokopališču Drašlerjeva, po domače Brencetova mati iz Dračice. Zasluži, da se je tukaj spominjamo, ker ona je bila zvesta bralka »Domoljuba« in vseh katoliških časopisov. Bila je mati, oziroma gospodinja, kakršnih ima svet čedalje manj. Ona je bila prava špartanka; vseh njenih šest sinov je bilo potrjenih k vojakom in je bila ponosna na to. Bila je pri vsakem dobrem društvu prva, mati revežev, prijazna z visokimi in nizkimi, priljubljena daleč naokoli. To je pričal tudi njen pogreb. Izražamo srčno sožalje!

n Iz idrijske okolice. Za malo občino Zavrca naj bi se volil krajni šolski svet. Ker tudi občina Žiri plačuje svoj prispevek za zavraško šolo, je županstvo v Doleh povabilo tudi zastopnike žirovske občine k volitvi. Pot je bila res slaba in gotovo se niso nadjali, da bi prišli nad tri ure daleč v toliki množini volivci S. L. S., da bi volitev na svojo stran odločili. A kaj se zgodi? Določeni član pride kar 17 volivcev iz Žirov, vsi seve člani S. L. S. To je presedalo županu vitezu Premersteinu in ni pustil nobenega voliti, češ, prej naj dokažejo, da so prispevek za šolo tudi v resnici plačali. Ljudje so nejevoljno odgovorili: Nas ste k volitvi povabili in tu smo, za davke in njih vplačevanje imajo drugi skrbeti. A vse ni nič pomagalo. Voliti le niso smeli. Naj si naš vitez ne domišljuje, da bodo ljudje kar slepo prenašali nezakonito povelje županovo. Odgovorili so mu, da pri drugi volitvi ravno tako pridejo, a sedanja potnino bo moral plačati on iz svojega. Kakor poznamo možate Žirovce, bodo tudi mož beseda ostali in jih Premersteinovo viteštvo ne bode ostrašilo. Kako skrbi naš župan za korist svoje občine, je znano iz tega, ker ni pustil nabiti povabila deželnega odbora za premijo telet. Drugod so povsod dobili posestniki nagrade za lepo živino, le pri nas je to izostalo. Govorilo se je: to je le farbarija, deželni odbor ne bode dajal nikakih nagrad. A ko smo brali, kako se je drugod po naši okolici dajala, pri nas pa izostala, smo spoznali kake zastopnike imamo. Znanе viteze srednjega veka so iztrebili, a tudi novodobnih vitezov, ki hočejo samovoljno komandirati, se bomo iznebili. — Liberalni listi nas begajo, kako zapravlja deželni odbor, oziroma S. L. S. deželno premoženje. Človeka bi skoraj premamili, ko bi ne bral tudi drugih glasil. In kaj smo brali te dni? Češki deželni odbor je ravnokar najel posojila šest milijonov. Dobil ga je proti obrestni meri 5 $\frac{1}{4}$ %. Naš pa je dobil posojila 10 milijonov le po 4%. Tedaj bode morala Češka plačati 105.000 kron več obresti, kakor bi jih Kranjska za isto vsoto plačala. In to za eno samo leto; koliko tisočakov bo pa šele treba šteti, preden bode plačan kapital in obresti. Tu vidimo, kdo res skrbi za svoje ljudi. In Čehi so našim liberalcem vzor! Treba torej našemu ljudstvu tudi odkrito povedati in pokazati z dejstvi, kdo varuje svoje ljudi. Tako se bodo počasi liberalci sami sebe pokopali.

g Žiri. Vredno je, da se tudi v »Domoljubu« spomnimo lepih, pomembnih dni, ki jih je v pretečenem mesecu doživela naša fara. Posvečenje nove cerkve ter birma. Kaj sneg in dež in mraz, ki so nam nagajali pri pripravah, in še bolj na dan posvečenja samega — spomin na te dni bo neizbrisen vsem, ki so jih doživeli. »Okinčana kakor nevesta svojemu ženinu«, se je glasil eden izmed mnogoštevilnih napisov pred cerkvijo — in res je bila okinčana znotraj in zunaj, da nas ne bi bilo sram stopiti v vrsto s katerokoli dunajsko cerkvijo povodom evharističnega kongresa. Žirovska fara se je dostojno pripravila na ta dan, na katerem je veličastno manifestirala za svoja verska načela ter pokazala svojo gorečnost z lepoto svoje farne cerkve. To je, kar smo hoteli pribiti tudi v »Domoljubu«. Pošteno,

smotreno delo zadnjih let je ta dan v veliki meri pokazalo svoje sadove, pokazalo, da je velikanska večina naše fare prepametna, da bi nasadala peščici nerazsodnih mladih elementov, ki jim želimo vse dobro. Duš 17. novembra nam je znamenje, v katerem bomo zmagali.

Društveni vestnik

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

g Vrhnika. Naše Kat. slov. izobraževalno društvo nam obeta za praznik Brezmadežnega Spodetja, 8. decembra, nekaj posebnega. Ta dan namreč uprizori prelepo štiridejansko igro »Goslarica naše ljube Gospe«, ki se še ni igrala na nobenem slovenskem odru in jo je za nas priredil g. kaplan Turšič. Igra, ki se vrši v srednjem veku, je polna miline, in ni je kmalu igre s tako nežnimi, a obenem tako pretresljivimi prizori, kakor je ta. Ljubezen otroka do izgubljene in zapeljane matere, ljubezen, ki vse prenese in pretrpi, ta zastavek je v igri obdelan z največjo globokostjo in pristrčnostjo. — Ker bo začetek predstave že točno ob 6. uri zvečer, konec pa kmalu po 8. uri, bo tako omogočeno, da se igre udeležijo tudi naši okoljani, ki jih prav pristrčno vabimo. Pred igro bo par dramatičnih deklamacij iz Gregorčiča. Na veselo svidenje 8. decembra.

Žiri. V nedeljo, 15. t. m. ob pol 4. uri popoldne bo v Društvenem Domu velik ženski shod, na katerega so vabljene vse ženske, četudi niso društvene članice. Govori g. kaplan Fröhlich o pö-menu in nalogi ženstva; nastopi tudi ženska govornica. — Opozarjamo, da se vrši vsak drugi četrtek zvečer pri Pečelinu (v abstinentni gostilni) sestanek moških, kjer je razgovor o tekočih dnevnih vprašanjih. Vsak drugi četrtek pa je v mali dvorani Doma mladeniški večer, ki se ga lahko udeležijo tudi pošteni fantje, ki niso Orli.

Vel. Lašce. Slov. kat. izobraž. društvo vabi svoje moške in ženske člane, da se gotovo v polnem številu udeležijo v nedeljo 15. decembra popoldne po nauku društvenega shoda v dvorani konsumnega društva. Na sporedu je predavanje o predmetu: »Vzroki slabih časov za kmečki stan in sredstva k boljši bodočnosti«.

Katoliško slovensko izobraževalno društvo za Štefanjo vas, Bizovik in Hrušico priredi v nedeljo, dne 8. decembra ob 4. uri popoldne pri g. županu Korbarju tretje društveno predavanje. Predava tajnik Šentpeterskega prosvetnega društva Josip Pirc »O kmečkih puntih«. Vabimo vse k temu zanimivemu predavanju.

Starološko kat. slov. izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 8. decembra igro »Dve materie«. Igra je krasna, naravnost ganljiva, zato pa prijatelji društva, prihitite k predstavi v obilnem številu.

Iz Breznice. Dekliška Marijina družba vabi z dramatični predstavi, ki se vrši dne 8. decembra, na praznik Brezmadežne, ob 6. uri zvečer. Igrala se bo krasna igra »Večna mladost in večna lepota« v treh dejanjih. Za nameček se doda še šaljivi prizor »Dve klepetulji«. Med presledki poje moški zbor Kat. slov. izobraževalnega društva. — K najobilnejši udeležbi vlnudno vabi odbor.

Železniki. Kam dne 8. decembra ob pol 4. uri popoldne? V Železnike, kjer priredi naša Marijina družba veselico s sledečim, lepim sporedom: 1. Volarie; Pogled v nedolžno oko. Sopran solo s harmonijem. 2. P. Angelik: Oče, pojdite domov! Pesem zoper pijance. 3. Sv. Lucija. Neapolitanska mornarska. 4. E. Adamič: Na planini! Zbor z alt. solo. 5. Hajdrih: Slovo od lastovke. Zbor. 6. D. Bortujasky: Večerni spev. Sopran solo, zbor. 7. E. Adamič: Zimzelen. Zbor. 8. »Najdena hči.« Igra v treh dejanjih. Spored je torej jako zanimiv in raznoliken. Na veselo svidenje torej dne 8. t. m. v Železnikih!

POROČILA O PRIREDITVAH:

Žiri. Ženski odsek našega izobraževalnega društva je priredil 24. pr. m. lepo igro »Dve materie«. Popot so nastopile na odru tudi nove moči, ki kažejo, da se bodo kmalu privadile novega sveta

kakor lani. Dosedaj nismo mogli zaradi vsake veliko izvažati. Odkar so pa tuje vojne ladje pred Garigradom, gre kupčija dobro naprej. Od 17. do 24. novembra, torej v enem samem tednu, so pripeljali v Evropo 45.000 vagonov pšenice. Od te pšenice je prišlo 17.900 vagonov iz Ruske, 16.000 vagonov iz Severne Amerike, 6100 vagonov iz balkanskih dežel, 2600 iz Indije, 1600 iz Argentine, 300 iz Avstralije, 400 pa iz ostalih dežel. Torej je zopet Ruska na vrhu. Ruske pšenice je šlo 6300 vagonov na Francosko in 5700 vagonov na Laško. Balkanske dežele so prodale 4000 vagonov na Laško. V posebnih škripcih so Amerikanci. Imeli so izvanredno dobro letino. Radi bi držali, da dosežejo višje cene, toda bojijo se miru, ker potem bo ruska pšenica Evropo preplavila. Zato pa tiščijo naprej, kolikor morejo. Letošnje pšenice so Amerikanci poslali na zahodna pristanišča 565.760 vagonov, za 190.400 vagonov več, kakor lani ob tem času. Iz tega se lahko razvidi, kakšno letino so imeli v Ameriki. V Argentini vse posebno lepo kaže. Že letos so pomnožili njive za 1.146.960 ha. Torej so izpremenili v enem letu več puste kakor je cela Kranjska velika v rodovitni svet, kjer se žito prideluje. Koliko so pa še travnike pomnožili, še ne vemo. Če bo dobra letina, bodo žitne cene šle precej nazaj.

Prodajali so 25. novembra na Dunaju: pšenico: banaško 22-50—23-80, najboljšo ogrsko 22-50 — 25, navadno domače po 21-70—22-80; rž slovaško 19-60—20-40; ječmen moravski 20—23-50, navadni 18—21, ječmen za krmo 16-60—17-60; oves najboljši 22-60—23-20, navadni 19—20, turšica stara 20-50—21, nova 16-30—16-90.

Kava je draga. V Rio de Janeiro v Braziliji, kjer je trg za kavo, pride v enem tednu iz dežele 90.000 vreč. Od teh so poslali 40.000 vreč v Severno Ameriko, 20.000 vreč v Trst, 11.000 na Francosko, 10.000 v Belgijo, 13.000 v severno Afriko. V istem času so pripeljali v Santos, ki je tudi v Braziliji, 231.000 vreč, v St. Paulo 210.000 vreč, v Zuindiang 192.000 vreč. Cena se dobro drži. Koliko milijonov dajo ljudje na tuje za kavo!

Trgovina trpi, ker denarja nikjer ni. Avstroogrška in nemška banka zahtevata nenavadno visoke obresti. Državne obveznice so padle, kakor še nikdar poprej. Zdaj nesejo po 4-8%. Ljudje so zaradi neumnega strahu pred vojsko začeli dvigati svoje vloge, kar je zelo nes pametno, ker se veliko obresti izgubi, a pomanjkanje denarja še hujshe postane in ni v resnici prav nobene nevarnosti.

Božjastnim 2906 3

pomoč in zdravje po novem zdravljenju. Pomoči potrebnim daje poasnila zdravniški zavod Budapest, V. Große Kronen-Gasse 18.

V dobro, trajno službo sprejem zanesljivega **hlapeca h konjem, in pridnega kravarja.**

Plača po dogovoru, abstinent večjo plačo. Naslov pove: Uprava „Domoljuba“, pod št. 3722. (Znamka za odgovor)

Pred Božičem

naj vsak, ki se zanima za božična darila, nabave po opisanih moj bogato ilustrovani cenik ki vsebuje veliko izbrano božičnih daril, katerega pošljo zastonj in poštne prosto c. kr. dvorni založnik

JAN KONRAD, razpošiljalnica, Brück št. 4497 (Češko)

Nikolasto župne ure po K 10, boljše K 5—, srebro ura z verižico in obročkom K 12— Najbolj bogatejša izbora šepil, stenskih ur in ur budilnik, skladnine, srebrnine, muzikalij, manufakturnoga namiznega in jeklenega blaga ter orožja.

Pri Hšajih

vseh vrst, posebno pri mokrih in suhih hšajih, kakor tudi pri hšajih nedosežen učinek pri vseh upuščalih, haemorrhoidah, celo pri njih bolj zastran v slučajih, kjer so odnovevala vsu doslej vporabljenaa sredstva, lekarnarja Stauder

Euzema-balmam

gotovo pomagaj Zdravi se z Euzema brez motenja poklica. Zavrrov, s pat. št. 181.365. Cena 6 kron. — Vrsta n. le. iz Roth-ove lekarnarje Kaufbeuren D 35. bav. Altdau.

Številna zdravilna pisma ozdravljenih, posebno takih, ki so vporabljali leta vsa mogoča mazila brezuspešno. 3411

500 krom

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradav c in trde kože tekem 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalac korenin Hla-mazilo. Cena šestica z jamstvenim pismom 1 krom. 3352

Kemény (Kaschau) i. Poštai predal 12/161. Ogrsko.

2 darili

dobi vsak odjemalec 5 kg zavoja **žitne kave** za K 4.— franko **zastonj** pri tvrdki **Josip Stumpf** t v rna žitne kave **Schotten, Češko** Pri odjemu 6 zavojev en zavoj 2 tne kave zastonj. 3309

Ne stane prav nič!

Zastonj razpošiljam povsod vzorce sukmenega blaga, blaga za obleke, blaga za bluze, porinlega blaga, modnega barhanta, platnena blaga, oksforda, blaga za postelje, katerih vseh vrst blaga za domačo vporabo, s čimer si pri veliki izbiri in pri nizkih cenah tudi doma voj nakup lahko doseže, po zelo ugodnih prednostih. **KARL WORSCHÉ, Maribor ob Dravi, Herrengasse 10.** 3740

Razpošiljam orožje vsake vrste

za poskušnjo za rudenveni ogled. Puška enocevka Lanekster K 20-, dvocevca Lanekster K 20-, Hammerless-puška K 70-, Flobert K 8-; samokres K 5-, pištolica od 2 K naprej ilustrovani cenik zastonj. P. DUŠEK, tovarna orožj., Opočno št. 2137, ob drž. želez., Če ko.

Avtomatična past!

Za podgane K 4—, za miši K 2-40, njama brez nadzorstva do 50 komadov v eni noči. Ne kapnute nobenoga smrada in se zopet sname nastavijo. Past za sūrke edina te vrste, na katero se njamo na tisoče ščurkov v eni noči, a K 2-40. Povsod najb. uspeh. Pošlila po povzetju **Franco Humann, Dunaj 2, Bezik, Aloisgasse 3/23.** Mnogo pohvalnih pism. Pred manj vrednimi ponarejenji so svrzi. V c. in kr. vo. nških skladiščih v vporabi. Teleton 23443. 3702

OSTANKI

30 metrov za K 14— od raznega dobrega i modrnega blaga za jesen in zimo za obleke, bluze in predpasnike itd. Ostanke so z najmanj 1—2 m dolgi in sveži. — Pošlila proti povzetju. 3206

JULIJ KANTOR, thalnic, Baby pri Nachodu ČEŠKO. Vzorcei ostanke so ne razpošiljajo.

Bolni na želodcu.

srecu, prsih, nervozni, slabotni in oni, ki trpe na pomanjkanju krvi, ki nimajo teka in ne zorajo spati ter oni, ki imajo vrtožlavoost, tresenje v vrti dan 3125

Rosen-ov „Teon“ Dva krepilni in rodilni čaj. Dva kartona K 2-30, 6 kart. K 6, 12 kart. K 11. Pri naprej poslati znos. franko, po povzetju 50 v več. — Lekarnar **Filip Rosen, Sitzendorf 14, b/Wien, N. Österr.**

Umetne zobe

Brez ruvanja zobnih korenin se ustavlja ameriški umetni zobje, posamezno ali cela zobovja, izvezena nedeže in praznike vsak dan od 8. ure jutraj do 6. zvečer v konc. zobarsk. ateljeu

O. Seydl 16 Ljubljana, Štritarjeva ulica št. 7.

Vajenca in enega pomočnika za mesarsko obrt sprejmeta koj Jan. Knežina, mesnar, Ljubljana, Kolo-dvorska ulica. 8721

Dobre harmonike K 5.

Več kot 200.000 komadov razprodatih. Nikak rziško! Zamena dovoljena, ali denar nazaj. St. 208 1/2, 10 tipk, 2 reg. 25 K 5—; št. 654 1/2, 6 tipk, 1 reg. 24 glasov, volkovost 28x14 cm K 5-40; št. 208 1/2, 10 tipk, 2 reg., 50 glasov, vel. 26x14 cm K 6-40; št. 063 1/2, 10 tipk, 2 reg., 50 glasov, vel. 21x15 cm K 8—; št. 062 1/2, 10 tipk, 2 reg., 50 glasov, vel. 28x10 cm K 9-50. — Sola za samouk k vsaki harmoniki zastonj. Razpošilja po povzetju c. kr. dvorni založnik **JAN KONRAD** razpošiljalnica glasbil v Bruku št. 4473 (Češko). Glavni katalog a 4000 slikami na zahtevo vsakemu zastonj in poštne prosto.

Osaka obitelji

naj bi zahtevala pred nakupom potrebin za jesen in zimo, in sicer blaga za dame in gospode, barhanta, perila za dame in gospode, koničke, pletenice, robceve, platnena, zastorov, proprog itd na vsak način 3327 velik bogato ilustr. cenik tvrdko **Kastner & Ohler v Gradcu** zastonj in franko, da se more prepričati o velikih izberi in posebno nizki ceni blaga.

Najboljši češki izvori Kršćanska tvrška.

Dobro in ceno posteljno perje

1 kg novega, sivega, skubljenega postelnega perja 2 K, boljše K 2-40, polbelega K 2-81, belega K 4, boljše K 6, smežnobelega za gospoda K 8, puha, sivoga K 6, 7, in 8, puha belega K 10, prsnega puha K 12, cesarskega puha K 14, od 5 kg naprej franko.

Dovrsene postelje iz gostega rdečega, modrega rumenega ali belega nenking blaga, 1 pernica, ovoli 180x120 cm velika z dvema glavnicama vsaka ca 80-60 cm velike, zadostno napolnjena z novim sivim trpežnim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom K 24, pernica sama K 12, 14 in 16, Zglavnica sama K 3, 350 in K 4, pernica ca 180x140 cm velike K 15, 18 in K 21, vzglavnice ca 50x70 cm velike 9-20 5 in K 5-20. Otrdja pernice ca 180x16 cm velika K 13, 15 in K 18. Otrdja postelje, posteljne preobleke, platnene rjuhe, flanelaste odeje, koltri modroci itd. najceneje razpošilja po povzetju, od 10 K naprej franko

Josip Blahut, Dešenice 35 (Češki les). Za neupajoče zamena sil denar nazaj. Zahtevajte ilustrovani cenik zastonj in franko 3349

Ura s kukavico K 8-50.

Št. 4453 lepo izrezljana s pitčijim nastavkom, koščenimi številkami in s koščenima kazalnicama, bje ure in pol ure, 22 cm visoka, komplotna, z dvema slatohroničnima utežema, natančno regulirana s šotkim kolesejem, K 8-50. Št. 4598 najcenejša ura s kukavico lepo izrezljana, brez pitčjega nastavka K 7-50. Krasno izrezljan čit z jelonov m nastavkom ali z voverico K 10—, 11-50, 13—, 15-50. — Za vsako uro pismeno listno jamstvo. — Nikak rziško! Zamena dovoljena ali denar nazaj. Razpošilja po povzetju ali naprej plačilu poznana svetovna tvrdka prva tovarna ur **JAN KONRAD**, c. in kr. dvorni založnik, Brück št. 4473 (Češko). — Glavni katalog a 4000 slikami na zahtevo vsakemu zastonj in pošt. prosto.

na deskah. Gosp. kaplan Fröhlich je pa govoril o brani in marsičem drugem. Poslušalci, kakor tudi blagajničarka, so bili zadovoljni.

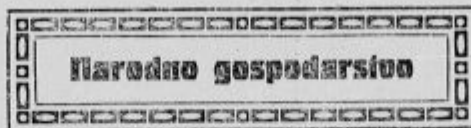
Dobrépolje. Shod Kmečke Zveze se je zvršil kar najlepše. Dvorana g. Štiha je bila polna mož in fantov. Govoril je g. Jaklič o sedenjem mednarodnem položaju kot tudi v državi sami. Njegov govor je žel ponovno krepko odobravanje in rodil izredno navdušenje v poslušalcih. Obravnaval je tudi nekaj domačih zadev, zlasti našo požarno brambo. Cel govor je tvoril lepo celoto, ki jo je gosp. poslanec prednašal izredno živahno in prikupljivo. Poslanec g. Bartol je v poljudnem govoru obravnaval pomen gospodarskega dela, zlasti živinoreje in pašništva. Poročal je tudi o nekaterih novih zakonih deželne zbornice. Koncem je tajnik Kmečke Zveze gosp. Škulj v šalji, pa kaj jedrati in krepki obliki vnel množico zborovalce za stanovsko organizacijo, Kmečko Zvezo. Krepki nastop je izzval ponovno odobravanje. Med drugim je stavil kaj umesten predlog, da se Kmečka Zveza poženi za višjo stanarino vojakov in vojaških konj ob vajah. V našo dolino pridejo skoro vsako leto vojaške trume. Dati jim mora kmet slame in druge potrebščine, pa dobi kak krajec in čisto še tega ne. Kaj umesten je tozadevni korak pri vojnem ministru. Zborovalci so vztrajali tri ure. Mnogo smo imeli shodov v Dobrépoljah, pa tako lepo uspehih kot baš ta, je bilo malo. Naj bi pristopilo kaj novih udov k Kmečki Zvezi.

Iz Žužemberka. Izobraževalno društvo je po kratkem presledku od zadnje napravilo v nedeljo, dne 24. novembra zopet lepo zabavno prireditev, ki je obsegala prav izbrane in mnogovrstne točke. Nastopila je večkrat godba na pihala, ki je svirala poleg že iz prejšnjih prireditev znanih tudi še par novih komadov dosti spretno. Res priznanja vredna je marljivost in navdušenost vrlih fantov za lepo stvar. Z lepim proizvajanjem tamburaške točke so pokazali, da tamburana tudi niso zamemarili. Pevski ženski zbor je zapel Ferjančičevo »Šviljaj«, mešan zbor pa prelepi Kimovčev »Venček gorenjskih narodnih«, ki je občinstvu tudi že znan iz prejšnjih prireditev. Smelo trdimo, da nad petjem, kakršno se je nudilo občinstvu zlasti pri tem venčku, ima tudi bolj izobraženo uho umetniški užitek. Predno se je začela igra, je nastopila neka dekle s primeranim nagovorom, v katerem je podala zgodovinsko ozadje. In to je storila s tako spretnostjo, s tako živahnim, naravnim prednašanjem v gestah in v glasu, da je s tem prvim javnim nastopom vzbudila občudovanje vseh navzočih. Pokazala je ob tej priliki, da je nadarjena z lepimi zmožnostmi. Svoj nagovor je končala z deklamacijo A. Funtkove pesnitve »Potopljeni zvon«, katera snov je porabljena v igri sami. Predstava »Junaške Blejke« veliko zahteva od igralca. Kdor nepristransko sodi in ima kaj smisla za ume tnost, mora priznati, da so igralke po večini povoljno rešile svoje vloge. Veliko smeja in zabave je naredila zlasti Maruša v svoji dobro pogojeni šalji vlogi. — Dohodki prireditev so bili namenjeni v prid nesrečnim pogorelcem v bližnji Trebči vasi; zato vsa čast udeležencem, ki so se zlasti iz odličnejših slojev v tako obilnem številu udeležili prireditev.

Iz Šmartne pri Litiji. Skioptično predavanje smo imeli dne 1. t. m. Potovali smo iz Tančera v Afriki mimo Gibraltarja skozi Špansko do Mesine in dalje mimo Neapolja v Trst. Na slikah, ki jih je posodil g. okr. šol. nadzornik Stiasny — za kar mu bodi izrečena zahvala — smo zlasti z zanimanjem ogledovali znano špansko bikoborbo in kraje potresnih razvalin v Mesini.

Tržiške novice. Jugoslovanska strokovna zveza je sklicala preteklo nedeljo javen shod v društvu sv. Jožefa. Na tem je poročal državni in deželni poslanec dr. Krek o balkanski vojski, starost-

nem zavarovanju in o za delavstvo velevažnem vprašanju glede plače za sluje brezposelnosti. Dvorana je bila polna poslušalcev, ki so pazno sledili zanimivim izvajanjem delavskega zagovornika. — Popoldne ob 4. uri je isti govornik predaval ženam in dekletom, ki so zopet napolnile vso dvorano. Razšli smo se z željo, da bi zopet kmalu prišel dr. Krek med nas. — Prihodnjo nedeljo bo imel ob 4. uri v društvu skioptično predavanje o katoliških Bulgarih in Makedoncih g. profesor dr. Grivec iz Ljubljane. Vstopnina običajna.

Kranjska vojvodina garantira za kranjske posojilnice.

Deželni odbor kranjski je v svoji večerajšnji seji storil velepomemben odločilen korak v varstvo zadružništva v naši deželi. Sklenil je, da se posluži pooblastila, katero mu je dal deželni zbor v svojih sejah dne 18. februarja 1911 in 24. julija 1912 in prevzame deželno garancijo za hranilne vloge pri kranjskih posojilnicah, ki spojnijo gotove od deželnega odbora določene pogoje.

Deželna garancija pomenja absolutno sigurnost hranilnih vlog za vsak slučaj, ki je sploh mogoč. Kajti dežela s svojo davčno močjo je nekaj absolutno trajnega, kar ostane za vse veke. Želeti je, da se posojilnice v obilnem številu poslužijo možnosti zadobiti deželno jamstvo. Če je tudi posojilnica že sama na sebi popolnoma varna, ima vendar deželna garancija zanjo veliko vrednost, kajti deželo pozna vsakdo in ve, da njena davčna moč dosega ogromne svote. Nezaupanje tu niti mogoče ni.

Deželni odbor je pa jako pametno določil, da morajo posojilnice, ki hočejo postati deležne udobnosti deželnega jamstva, za to tudi nekaj dati in sprejeti stroge pogoje, ki so pa zopet le v njih korist. Posojilnica, ki teh pogojev ne sprejme, ne bo deležna deželnega jamstva. Tu ne bo nobene izjeme. S posebnim veseljem bo pozdravil vsak pameten zadružnik sklep deželnega odbora, da se ustanovi poseben deželni zadružni garancijski zaklad, v katerega mora prispevati znaten del svojega čistega dobička vsaka posojilnica, ki hoče postati deležna deželne garancije. To bo nek skupni rezervni zaklad kranjskih posojilnic, ki bo služil solidarnim interesom kranjskega zadružništva. Ta zaklad lahko sčasoma

doseže zelo velike svote in postane pravi blagoslov našega zadružništva.

V zmislu sklepov deželne zbornice je moral deželni odbor omejiti garancijo na tiste posojilnice, ki so včlanjene v »Zadružni zvezi« v Ljubljani. S tem pa deželni odbor nikakor ni hotel izreči kako nezaupanje proti drugemu delu kranjskega posojilništva, ki doslej še ni včlanjeno v »Zadružni zvezi«. Nasprotno: Deželni odbor je v posebni soglasno sprejeti resoluciji izrekel n u j n o željo, da bi mu bilo omogočeno raztegniti deželno jamstvo tudi na take kranjske posojilnice, ki doslej še niso včlanjene v ljubljanski »Zadružni zvezi.« S tem se je položil most do tistega položaja, ki je želiti: da se čimpreje koncentrirajo celo kranjsko zadružništvo v eni sami organizaciji pod varstvom dežele:

Sklepi deželnega odbora se glasio:

Temeljem sklepov deželnega zbornice z dne 18. februarja 1911 in 24. julija 1912, glede zadružništva v deželi, sklene deželni odbor:

Dežela Kranjska prevzame jamstvo za hranilne vloge, dosedanje in nove, pri kranjskih posojilnicah pod sledečimi pogoji:

A. Splošni pogoji.

Posojilnica, za katero se prevzame deželno jamstvo, mora biti včlanjena pri »Zadružni zvezi« v Ljubljani in registrirana pri deželni sodnji v Ljubljani ali pri okrožni sodnji v Novem mestu.

B. Posebni pogoji.

1. Deželni odbor postavi pri posojilnici svojega zaupnika (deželnega komisarja), ki se mora vabiti k vsem sejam načelstva in nadzorstva in kojemu pristojna pravica ugovora zoper vsak sklep načelstva. Takemu ugovoru se mora načelstvo pokoriti brezpogojno, a posojilnici pristojna v 3 dneh pritožba do »Zadružne zveze«, koje odločba je definitivna. Do te odločbe velja ugovor brezpogojno.

Deželni komisar ima prost vpogled v vse zadružno poslovanje, v vse knjige in druge listine.

2. Posojilce čez 3000 kron (tritisoč K) sme posojilnica odslej dajati le z dovoljenjem »Zadružne zveze«, danim od slučaja do slučaja.

»Zadružna zveza« je opravičena, zgoraj določeno mejo 3000 kron povišati na 5000 kron (pettisoč kron) pri posojilnicah, ki razpolagajo z večjimi

Zemlja

je vlažna in hladna, tudi poleti. Kdor se veliko giblje na prostem, je torej lahko izpostavljen prehlajenju, skrninastim in protinovim bolečinam. Pozimi je v stanovanjih pogostoma prepih, niso dovolj, ali pa so preveč zakurjena in vlažna. Tudi tukaj vedno preživijo skrninaste, protinove bolečine, grihol, zobohol, bolečine v prsih, pehanje ob strani in nekatere druge bolečine.

Če imamo v takih slučajih doma dober, preizkušen izdelek, ga takoj uporabimo, ko se pojavi prva bolečina, in zlo izgine. O dobrih

domačih zdravilnih dokazuje le resnica iz ust izkušnih ljudi več, nego vsako koristolovno hvalisanje. Taki izborni, preizkušeni izdelki so, kakor vemo iz lastne izkušnje, Fellerjev bolečine pomirjujoči, zdravilni, krepitni fluid z zn. »Elsafuid« in Fellerjeve odvajalne rabarbara kroglice z zn. »Elsakroglice«. En dokaz: Dr. Neugebauer na Dunaju VIII., Lavdonova ulica 42. piše: »Fellerjev fluid z zn. »Elsafuid« je bil od prijateljske strani priporočen 83 let staremu možu, ki je trpel na sklerozni arteriji, da bi odpravil slabost mišic na nogah. Res mu je to vdrvanje dobro služilo in izjavlja dotični gospod, da hodi sedaj bolje.« Gospod dr. R. Schmieđ v Plutem, Niže Avstrijsko, piše: »S

Fellerjevima obema Elsa-izdelkoma, zlasti z Vašim fluidom in Vašimi kroglicami sem dosegel krasne uspehe in sem ti sredstvi še mnogokrat priporočal!«

Povedati Vam hočem še tole, in sicer iz izkušnje: Dober tek, zdrav želodec imamo in nobenih bolečin, odkar rabimo Fellerjeve odvajalne rabarbara-kroglice z zn. »Elsakroglice«. Poizkusite še Vi; to zdravilo urejuje odvajanje pospešuje prebavljanje, ublažuje krče in izboljšuje kri. 6 škatlic franko 4 krono, Fellerjev Elsafluid pa se dobi na poizkušnjo tucet za 5 kron. Izdovatelji obeh izdelkov samo lekarnar E. V. Feller v Stubici. Elsatrg št. 18 (Hrvatsko).

svobodni lastnih vlog in imajo širši delokrog

3. Posojilnica izven kranjske dežele posojilnica sploh ne sme dajati; če pa ima že kaj takih posojil, jih mora po nalogu »Zadružne zveze« odpovedati in izterjati.

4. Posojilnica se podvrže odredbam »Zadružne zveze« glede obrestne mere tako za posojila, kakor za vloge.

5. Posojilnica se odreče vsaki denarni zvezi — bodisi glede nalaganja odvišnega denarja ali glede pokritja denarne potrebščine — s katerikoli drugim zavodom nego z »Zadružno zvezo« ali pa s tisto denarno centralo, ki jo določi »Zadružna zveza« sama.

6. Posojilnica se obveže, pokoravati se glede iztirjavanja obresti in glavnin nalogom »Zadružne zveze« in sploh natančno držati v vsakem oziru zadružno disciplino, izvirajočo iz članstva pri »Zadružni zvezi«.

7. Posojilnica se obveže, plačati vsako leto ancipativno v deželno blagajno za »Deželni zadružni garancijski zaklad« svoto, ki je enaka petini čiste dobička preteklega leta.

Ta zaklad služi izključno v zadružne namene in ga porabi predvsem deželni odbor v pokritje morebitne škode, ki bi zadela deželo iz njenega jamstva. V katerikoli drug namen — ki sme biti samo za družbeno — pa sme dežela rabiti le v sporazumu z »Zadružno zvezo«.

Zaklad upravlja in zastopa deželni odbor.

8. Posojilnica, ki bi prestopila predstoječe obveze, zapade konvencionalni kazni do najvišjega zneska njenega rezervnega zaklada na korist »Deželnemu zadružnemu garancijskemu zakladu«.

Čin razsodi posebno razsodišče treh članov, ki se sestavi tako, da enega člana imenuje posojilnica sama, enega »Zadružna zveza«, tretjega (načelnika) pa deželni odbor.

Poziv za sestavo razsodišča izda deželni odbor. Če bi se razsodišče iz kateregakoli vzroka ne konstituiralo v 14 (štirinajstih) dneh potem ko je deželni odbor bil izdal svoj tozadevni poziv in imenoval načelnika, ali če bi razsodišče v treh tednih po konstituiranju ne izdalo svoje odločbe, preidejo vse pravice in dolžnosti razsodišča na deželni odbor sam; poslednje pa ne velja v slučaju, da bi ležal zadržek pri postopanju od deželnega odbora imenovanega načelnika razsodišča.

Odločba razsodišča odnosno namestujočega deželnega odbora stopi takoj v veljavo in ni proti njej nobene pritožbe.

Določena konvencionalna kazen je plačljiva v 14. dneh od dne dostavitve odločbe razsodišča odnosno deželnega odbora.

Načelstvo posojilnice vzame na znanje, da so njegovi člani napram posojilnici osebno in solidarično odgovorni za vsako konvencionalno kazen, ki bi zadela posojilnico po njihovi

krivdi bodisi radi zle volje ali radi malomarnosti.

9. Če deželni odbor prevzeto deželno jamstvo pozneje umakne, velja ta umaknitev samo za take hranilne vloge, ki se vložijo po razglasu umaknitve v ljubljanskem dnevniku »Slovenec« ali pa v ljubljanskem uradnem listu. Popred vložene hranilne vloge pa osanejo tudi naprej brezpogojno pod deželnim jamstvom in posojilnica ostane na vse predležeče pogoje toliko časa vezana, da vrne vložnikom vse po deželi zajemčene hranilne vloge z obrestmi vred ali pa da se vložniki sami odpovedo temu jamstvu v poverjeni listini, vloženi pri deželnem odboru.

10. Deželno jamstvo stopi za posojilnico v veljavo s tistim dnem, ko je razglasi deželni odbor v ljubljanskem dnevniku »Slovenec« z izrecno navedbo posojilnice, za katero velja jamstvo.

11. Samoposebi se razume, da je pod »Zadružno zvezo«, ki se imenuje v predležečih pogojih, razumeti samo obstoječa »Zadružna zveza« v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

12. Posojilnica, ki hoče deležna postati deželnega jamstva, mora sprejeti vse navedene pogoje z načelstvenim sklepom in predložiti »Zadružni zvezi« poverjen prepis dotičnega sejnega zapisnika načelstva, v katerem morajo biti doslovno zabeleženi vsi pogoji deželnega odbora pod A in B, točke 1. do 11.

Stvar »Zadružne zveze« je, da predloži posojilnično izjavo deželnemu odboru, ki potem odredi, kar smatra kot umestno.

C.

Deželni odbor si pridržuje, ugotoviti posebne pogoje jamstva pri posojilnicah izredno velikega obsega.

Obenem je deželni odbor soglasno sklenil sledečo resolucijo: V smislu sklepov dež. zbora izraža dež. odbor nujno željo, da se tudi tisto zdravo zadružništvo v deželi, ki stoji sedaj še izven ljubljanske Zadružne zveze, čim preje priključi tej zvezi in da se tako ustvari možnost, da postanejo deželne garancije deležne tudi take posojilnice, za koje po dosežanjih sklepih dež. odbor še ne more izreči deželnega jamstva.

Najlepše darilo za naše ženstvo. Lansko leto je izšla knjiga, o kateri so izrekli slovenski časopisi vsled njene temeljitosti, mnogostranosti, jasnosti itd. najbolj laskavo pohvalo. Že uspehi prvega leta, s katerimi se more ponašati edino le ta knjiga, so pokazali, da je bila vsa ta pohvala popolnoma na mestu. Knjiga sama sebe najbolj priporoča, zato se tudi vedno hitreje širi med našim ženstvom. Kdor hoče torej svojo ženo, hčerko, sorodnico ali gospodinjo razveseliti s posebno primernim in

koristnim darilom za Božič ali novo leto, naj ji kupi knjigo Magdalene Pleiweisove »Slovenska kuharica«. Šesti natis spopolnila in priredila S. M. Felicita Kalinšek, šolska sestra in učiteljica Gospodinske šole v Ljubljani. — Dobite se dve izdaji: Velika izdaja s slikami v besedilu in 18 finimi tabelami, elegantno vezana 6 K. — Mala izdaja z okrajšanim besedilom in brez slik 3 K, vezana 3 K 60 vin. Ker je to najboljša in najobširnejša slovenska kuhinjska knjiga, naj je ne pogreša nobena gospodinja. — Druga knjiga, ki se je tudi zelo priljubila našemu ženstvu, pa ima naslov »Gospodinjstvo«. Navodila za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Ta knjiga velja 2 K 20 vin., vezana 2 K 80 vin. Ti dve knjigi naj se ne pogrešata v nobeni hiši. Dobite se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Najboljši slovenski roman. Če vzameš v roke katerikoli slovenski časopis tega ali drugega naziranja in poiščeš v njem ceno o Finžgarjevi povesti davnih dedov »Podbodnim solncem«, povsod boš čital isto trditev, da je to najlepši, najzanimivejši in največji slovenski roman, dika in ponos našega leposlovja. — Njegova aktualnost se podarja tudi zato, ker je izšel ravno sedaj, ko se vršijo veliki dogodki na Balkanu. Saj je Finžgarjev roman zgodovina velikih zmag junaških Slovencev na Balkanu. Cena za to bogato opremljeno delo je jako nizka; I. del velja namreč samo 3 K, elegantno vezan 4 K. — Knjigo je založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Adventne in božične pesmi za mešani zbor, zložil p. Angelik Hribar, II. natis. Založila in izdala »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Part. 2 K 40 v., glasovi po 60 vin. — Adventnih napevov nam je v naši cerkvenoglasbeni literaturi posebno manjkalo. Poleg Foersterjeve Cecilije nismo imeli druge pesmarice, ki bi obsegala večje število teh napevov. Prva izdaja omenjenih pesmi je kmalu pošla in bila več let razprodana. Na vsestranske želje in potrebo jih je »Katoliška Bukvarna« izdala v novem natisu. Zbirka obsega 25 napevov za mešani, deloma moški zbor, in sicer: 12 adventnih in 13 božičnih. — Kakor vse Angelikove skladbe, odlikujejo se tudi te sicer po priprostitih, a vendar nad vse ljubkih melodijah; pozna se jim, da so privrele iz požne srca. Kako lepo je pokojni skladatelj v teh napevih izrazil hrepenenje po obljubljenem Odrešeniku, ali pa češčenje novorojenega Zveličarja! Napevi se tako prilagajo besedilu, da si bolj primernih ne moremo želeti. — Cerkvemim zborom jih za adventni in božični čas najtopleje priporočamo.

Vzemite, ako imate nahod, hripavost, zasilenje ali težko sapo, Fellerjev fluid z znamko »Elsa-Fluid«. Sami smo se prepričali pri bolečinah v prsih, v vratu itd. o njegovem lekajočem, kašelj utehajočem, oživljaljočem učinku. — Dvanajstorka za polkušnjo 5 K, dve dvanajstorki K 860 franko. Izdelovatelj samo E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg št. 16 (Hrvaško).

Za kratek čas

SMEŠNICE.

Nemogoča. Okrajni glavar: »Gospod župan, Vi morate občinskega slugo odsloviti in drugega bolj poštenega dobiti!« — Župan: »Gospod glavar, to je lažje rečeno, kakor storjeno. Jaz ne poznam nobenega moškega v občini, ki bi ne bil še zaradi lovke tatvine kaznovan.« — Kmet iz ravno tiste občine: »Ja, ja, gospod glavar, saj je naš župan sam že tudi par mesecev se delal!«

Na mefl. Carinski uradnik: »Vi imate škatljo smodk, ki jih niste naznanili!« — Potnik: »Oprostite, jaz sem jih nosil le v mislih seboj, in mislil so vendar carine proste!«

Zlobno. Gospa prodajalcu: »Imate slanike?« — Prodajalec: »Imam.« — Gospa: »Ali so dobri?« — Prodajalec: »Prav dobri!« — Gospa: »Po čem so?« — Prodajalec: »Po deset vinarjev.« — Gospa: »Potem prosim, da mi blagovolite enega na dom poslati!« — Prodajalec hlajcu: »Janez, zaprezi in pelji gospej slanika na dom!«

Vedno enak. Trgovski uslužbenec je vzet k vojakom. Tam mu posebno priporočajo molčečnost v službi. Ko stoji nekoč na straži pred generalovim stanovanjem, pride mimo major ter vpraša: »Straža, ali je gospod general doma?« — Vojak: »Gospod major, oprostite, to je trgovska tajnost!«

Olajševalni vzrok. Sodnik: »To je dokazano, da je zatoženec dopoldne, ko je šla dekla na trg, šel v stanovanje toženčev, napadel njegovo ženo, ji zamašil usta in pobral, kar je mogel, in odšel. Tu ni torej nič olajševalnega zanj.« — Zagovornik: »Pač, nekaj je pa vendarle! On bi bil lahko tudi toženčev žena obojalski!«

V naglici. Korporal: »Golovršec, vi ste tako s a bit, da bi se mene od osla ne razločili!«

Nepričakovan odgovor. A.: »Kako, da si tako pobit?« — B.: »Sosed me terja za 3000 kron, pa mu jih ne morem dati. Ko bi me vsaj dva ali tri tedne hotel še počakati, potlej bi se te skrbi iznebil!« — A.: »Ali bi mu jih potem plačal?« — B.: »Plačal ne, ampak takrat bi bil že v Ameriki!«

Pred porotniki. Predsednik: »Vi zatoženec ste se večkrat prav čudno zarekli in s tem očitno kažete, da ste kriv. Kako to zagovarjate?« — Zatoženec (proti zagovorniku): »No, gospod zagovornik, govorite sedaj Vi, — čemu Vas pa sploh imam?«

Mnenje g. dr. F. Holzmeisterja, v Sarntheim-u.

Gospod J. Serravallo

Trst.

V odgovor na Vaše vprašanje Vam prav z veseljem poročam, da Vaše željeno kina vino Serravallo je zelo dobro in že dolgo let znano kmečkemu prebivalstvu in ga rabim z najboljšim vspehom proti slabokrvnosti posebno v slučajih konvalescence in začetka moške zrelosti. Jaz sam ga predpisujem v moje najtežje zadovoljstvo v navedenih slučajih.

Sarntheim, 5. junija 1911.

Dr. Holzmeister.

MOJA STARA

Iskušajna me udi, da moram za nego kože rabiti le Stockreperd Hilja metra mila Bergmann & Co., Tošni ob Labi. Komad po 80 vin. se dobiva povsod. 442/11.12

SUKNA

In modno blage za gospe in gospe prip. izvozna hiša PROROP ŠNORNOUSKY in SIB v Humpolcu na Češkem. Vzorci na zahtevo franco. Zelo zmerne cene. Na željo izgotovim tukaj gospe sposke obleke. 284

GEFIRI

Praško domače mazilo iz lekarne B. Fragnerja, c. kr. dvornega dobavitelja v Pragi je prav izborno sredstvo za pokritev vsake rane, ker zabrani iste pred okuženjem in bolečine hladi in olajša. To izborno domače sredstvo se dobi tudi v tukajšnjih lekarnah.

LOTERIJSKE ŠTEVILKEE.

Brno, 27. novembra: 79, 18, 80, 42, 53.

Linč, 30. novembra: 31, 37, 7, 59, 8.

Trst, 30. novembra: 43, 36, 78, 17, 45.

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 3. decembra 1912.

Deželni pridelki:	Cena		Žilvina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	23	10	Živa vaga:		
Rž	20	60	Govedna pitana	86	—
Ajda	23	60	Teleta maša	107	—
Jecmen	19	70	Prečiči	102	—
Oves	22	30	Koštruni	178	—
Proso belo	20	60		166	—
Proso rumeno	19	80	Kuretina in drugo:		
Koruza stara	31	80	Masio kuhano od		
Koruza nova	18	30	K 200—60	280	—
Leca	25	40	Masio surovo od		
Grah	25	40	K 280—do	320	—
Laneno seme	38	—	Sintini sveža (speh)	190	—
Gratiča	19	—	Sintini prekajena	200	—
Domača deželja	160	—	Masi svinjska	96	—
Fižol Ribničan	26	—	Loj	98	—
Fižol Prepelicar	31	—	Jajca 100 komadov	12	50
Fižol Mandolon	37	50	Plisanci	1	60
Cebula	9	50	Golobi	1	85
Krompir	5	90	Raca	3	50
Želje sveže	4	40	Gos	6	80
Želje kislo brez soda	10	70			
Repa gorejska	100	—	Kolonijalno blago		
Repa sveža	3	—	na dobelo:		
Repa kisla brez soda	9	30	Riž Rangon od		
Brujle	30	—	K 31—do	45	—
Kumna	88	—	Kava Santos od		
Orehi	68	—	K 28—	300	—
Gobe suhe	600	—	Sladkor	82	—
Suhe bruske	40	—	Petrolej	33	50
Suhe češplje	50	—			
Ježice	12	—			
Zelod	10	—			
Smrekovi storži	6	40			
Seno	5	50			
Slama	3	29			
Stelja	1	90			

Gospodarska zveza v Ljubljani nakupuje fižol, krompir, proso, ajdo in druge poljske pridelke. Trgovcem priporoča nakup kave, riža, sladkorja itd. Zaloga pristnih domavinih.

Tigraste spalne odeje

dobro in trpežne kakovosti: Stev. 201. Tigrasta flanel odeja, debela kakovosti, temno siva, melirana s panasto borduro, 175x100 cm velika K 2 20; št. 205 1/2, ista 190x134 cm velika K 2 00; št. 205 1/4, ravno ista 200x134 cm velika K: 80; št. 206, izredno črna spalna odeja, temnosiva s piano borci, 175x100 cm velika K 1 70; št. 209 1/2, ista boljše kakovosti, 190 cm dolga, 190 cm široka K 2 40. Največja izbira v mojem glavnem katalogu. Nikak riziko! Zamenja dovoljena ali denar nazaj! Razpošiljatev direktno na zasebniki proti povzetju ali predplačilu od znane svetovalne tvrdke, c. kr. dvorni založnik JAN KONRAD, razpošiljalnica, Brno št. 442 (Češko). Glavni cenik s 4000 slikami na zahtevo vsakomur zastonj. in pošljinne prosto.

Najvarnejše in najugodnejše se naloži denar v

4 1/2% pupilarno varnih zastavnih listih in komunalnih zadolžnicah

Kranjske deželne banke v Ljubljani za katere jamči **Kranjska dežela.**

Komadi po **K 100, 200, 1000, 2000, 10.000.**

Mi iščemo marljivih **sotrudnikov** 3764

Oddelek za srečke Češke industrijske banke, Zastopstvo za jugoslovansko ozemlje Ljubljana.

ZNAMKA AUSTRIA Posteljno perje

znamke „AUSTRIA“ nedosegljivo v napolnitvi!

5 kg sivoga K 9-60, boljšega K 12—, belega K 18—, snežno belega K 20—, 30—, najfinjšega K 42—, 48—

Posteljno garnituro iz belega in pa barvan. damasta od K 10 naprej.

Razpošilja vaški dan franco in brez carine po povzetju.

D. Schnurmacher, Taus 246 (Češko).

Spoločna razpošiljalnica za gotove postelje. Pri potrebi postrežem s katalogi in zbirko zastonj.

Hiša z lepim sadnim vrtom, lepa lega tik ceste, 3 četrt ure od Ljubljane, se proda. Hiša je pripravna za vsako obrt kakor tudi za gostilno. Več pove **Ivan Skalar, Zapuše 15, p. St. Vid nad Ljubljano.** 3767

92 podgan poginilo v eni sami noči po našem uničevalnem sredstvu za podgane. Ljudem ne škoduje. Nič ne škoduje tudi domačim živalim, divjačini, perutnini in se torej lahko nastavi v konjskih hlevih, svinjakah, kurnikih, v kuhinjah, kleteh in povsod. Umori samo podgane in miši, kakor tudi vodne in podzemne podgane na poseben, dozdan nedosegljiv način.

Velenosentnik pl. S. v Sar., Poznanjsko piše: »Včeraj je bilo nastavljeno naše sredstvo in rezultat je bil ta, da je poginilo 92 podgan, velikih in majhnih. Z gotovostjo se lahko reče, da jih je poginilo v skrišalihih še veliko število.«

Ravni lovci Sch. Wiegand piše: »Vaša zadnja pošiljatev je podgane zelo iztrebila. En sam dan sem našel 86 poginjenih podgan.« Ulrien pl. K. Schlockow piše: »Vaše uničevalno sredstvo sem včeraj nastavil. Danes sputral velikanski uspeh: 57 poginjenih podgan sem našel, med temi 25 pod enim snopom. Kofiko jih je moralo šele običajni v hodnikih.« — 1 kg uničevalnega sredstva za podgane z nastančnim navodlom stane K 1-75, 2 kg K 2-85, 5 kg K 6—.

Blumengärtnerien Peterseim - Erfurt, Nemčija, od katerega naročajo oblastva, šole, vseučilišča, oskrbnitstva kraj. vrtov, knežji stanovi in na tisoče zasebniki za cvetlične gomolje, semena, sadno drevje, cvetlice, palme in za lorvorje. Cenik zastonj. 3768

Manufakturna (gvantna) trgovina
„Pri Miklavžu“
Medena ulica (zraven loterije) Ljubljana

je bila vsled obilega obiska primorana prostore izdatno povečati. Tukaj najdete sedaj zelo svitlo in zračno trgovino, bogato založeno z najnovejšim blagom. Kupi se zanesljivo dobro, ker se ne prečeni. Za jesen in zimo se vpelejo na zahtevo mojih častitih odjemalcev **tudi izgotovljene obleke in suknje za moške in dečke, pelerine in dežni plašči kakor tudi suknene in plišaste vrhne jopice za ženske.** Blagovolite iz prijaznosti med znanca razglasiti. Jesensko in zimsko blago je dobro odbrano in že v veliki množini prihaja.

Veliko zalogo in ugodne cene najdete pri nakupu blaga za obleke

pri
R. MIKLAUC

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

Ustanovno leto 1869.

661

Kdor še ne ve, naj si zapomni, da je sedaj gvantna trgovina

„Pri Škofu“

v hiši
Pred Skofijo št. 3

„raven škofje ali nasproti gostilni „pri Sokolu“.

V prostorni svitli trgovini, kakor tudi v prvem nadstropju je Vam na razpolago velika zaloga blaga. Vpelje se tudi to jesen (čez mesec dni) popolnoma na novo **izgotovljene obleke za moške in dečke, pelerine in dežne plašče, ženske vrhne jopice iz sukna in pliša.** Izdelovalo se bode tudi po odbranem blagu na mero po lastnem krojaču v hiši. Blagovolite se pri nakupu jesenskega blaga in oblek po tem ravnati.

Št. 1033. 14kar zlato K 13.—
Št. 1033. Novo zlato K 6.40
Št. 1064. Zlato na srebro K 2.70

Šr. 1046. 14 karat zlato K 9.—
Šr. 1046. Novo zlato K 4.70
Šr. 1068. Zlato na srebro K 2.50

Kesal

se je dosedaj še vsak, ki je kupil uro, zlatnino in srebrnino, predno je videl velezanimivi in bogato ilustrirani cenik

H. Suttnerja

v Ljubljani, Mestni trg št. 25

ker se je moral prepričati, da se dobi tam res dobro trpežno in okusno blago po nizki ceni. Zahtevajte toraj predno se odločite za kak nakup cenik, ki se Vam dopošlje takoj, poštne prosto.

H. Suttner
Ljubljana

Mestni trg št. 25

Največja eksportna tvrdka ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolirana tovarna ur v Sviel.

Tovarniška znamka

„IKO“

Zastoni

dobi vsakdo

H. Suttnerjev

velezanimivi in bogato ilustrirani cenik za ure, zlatnino in srebrnino, kdor žrtvuje

5 vinarjev

za dopisnico na tvrdko

H. Suttner

v Ljubljani, Mestni trg št. 25.

Predno se odločite za nakup ur, zlatnine in srebrnine zahtevajte cenik.

Št. 1100. 14-kar. zlato z epau-kam. K 9.70

Št. 1149. Srebrna brošča K 1.50

Zlato na srebro K 3.—

Št. 748. K 13.50

Št. 525. K 12.50

Št. 748. Srebrna el.-rem., z dvojnatinim pokrovom, trpežno kolesje na 6 kamnov, K 13.50
Št. 525. Srebrna anker-rem., Roskopf, z dvojnatinim pokrovom, trpežno kolesje, K 12.50

Št. 873. Nikelnasta verižica z obeskom K 2.20
Št. 854. Srebrna verižica s srcem trivrstna K 5.70
Št. 854. " " " " 4 vrstna K 7.50
Št. 854. " " " " 5 " " 9.—
Št. 853. " " " " s šestimi srci K 12.20
Št. 853. " " " " 6 vrstna K 15.80
Št. 861. " " " " 10 " " 20.—
Št. 860. " " " " 15 " " 42.—

Št. 720. K 9.70

Št. 725. K 11.70

Št. 735. K 13.

Št. 735. K 13.—

Št. 736. K 13.70

Št. 735. Srebrna el.-rem., z močnimi pokrovi, fino kolesje, na 6 kamnov, K 13.—
Št. 725. Jednaka nekoliko večja K 11.70
Št. 736. Jednaka nekoliko večja z zlatnim obročkrom, K 13.70
Št. 720. Srebrna el.-rem., z navadnim kolesjem, brez okraska, K 9.70